

ELŐZETÉS

HELYEK

500-éves... 24 körlet,
Közzét... 1915. évi...

500-éves... 24 körlet,
Közzét... 1915. évi...

HÍRKOZÁSOK

Hírszócok... 20 körlet,
Közzét... 1915. évi...

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesül-
vasutak palotájában,
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság

3022-es főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 131.

Arad, 1915.

FŐKÖZLETKÖZTETŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, május 4.

Visszaszorítottuk az oroszokat Nyugat-Galiciában.

— 8000 fogoly Gorlicénél. —

Budapest, május 3. (Hivatalos.) Egyesült osztrák-magyar és német haderők tegnap megtámadták ellenséget hónapok óta kiépített és megszállott nyugatgaliciai állásában és a malastow—gorlice—gromniki és ettől északra terjedő egész arvonalon visszavetették, súlyos veszteségeket okoztak neki, több mint nyolcezer orosz elfogtak és eddig még meg nem állapított számú ágyukat és géppuskákat zsákmányoltak. Egerszermind kikényszerítették csapataink az Alsó-Dunajecen való átkelésüket.

Kárpáti arvonalon Beszkidekben helyzet változatlan, Erdős-Kárpátokban újabb harcokban Kosiovától keletre tért nyertünk, ellenséget állásából kivertük és ellentámadást véresen visszavertük, több száz orosz elfogtunk és három géppuskát zsákmányoltunk Osmalodától északra is több magaslatról súlyos veszteségeik mellett visszavetítettük ellenséget. Ott is még folyik a harc.

Orosz határon Pruth és Dnyeszter közt nincs újság. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Budapest, május 3. A déli órákban Budapesten ismeretes lett, hogy seregeink Nyugat-Galiciában Gorlice körül visszanyomták az orosz arvonalat. A hírek számos foglyról is szólnak. Berlín városát a siker öröme föllobogózták. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Mackensen tábornok győzött Nyugat-Galiciában.

Berlin, május 3. Nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Flandriában tegnap Yperntől északkeletre Pilkapelle-Yperni ut mindkét oldalán sikeres támadtunk és a fortuini majorokat St. Julientől délkeletre elfoglaltuk.

Champagneban Souain és Perthes között sikeres aknarobbanásokkal ellenséges állásban jelentékeny kárt okoztunk.

Maas és Mosel között csak tűzérési harcok voltak.

Hartmannsweilerkopfon franciák ma éjjel hiábavaló támadásokat kíséreltek meg csúcson levő állásunk ellen.

Egy francia repülőgép Saargegnündtől nyugatra Hundlingennel tegnap leszállott, mindkét utasát elfogtuk. Egy német repülőgépraj tegnap az epinali léghajócsarnokot megfigyelése szerint jó eredménnyel támadta meg.

Keleti hadszíntér:

A Riga felé menekülő oroszok további eldözése közben tegnap négy ágyút és négy gépfegyvert zsákmányoltunk és Nitoutól délre ismét egyezerhatszáz orosz elfogtunk, úgy hogy foglyok összes száma háromezerkétszázra emelkedett.

Kalvarjától délnyugatra orosz támadások ellenség erő veszteségei mellett meghiusultak, oroszokat Sasznova tulsó partjára vetettük vissza, miközben háromszázharminc foglyot hagytak kezünkben.

Skiernievicetől északkeletre is súlyos vereséget szenvedtek oroszok. Itt nagy számú halotton kívül egy száz foglyot is vesztek.

Délkeleti hadszíntér:

Frigyes főherceg tábornagy, fővezér jelenléte mellett a szövetséges csapatok Mackensen vezérezredes (generáloberst) vezetése alatt tegnap elkéseredett harcok után egész orosz arvonalat Nyugatgaliciában, amely a magyar határ közelében kezdődött és Dunajecnek Visztulába torkolásáig terjedt. Számos helyen áttörték és mindenütt bonyomták. Ellenségnek az a része, amely elmenekülhetett, keményen üldözve a szövetséges csapatoktól legerősebben visszavonulásban van kelet felé. Győzelmi trofeákat még megközelítőleg sem lenet áttekinteni. Legjobb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Gorlice.

Arad, május 3.

Nagy jelentőségű győzelem híre futott be, a hivatalos harctéri jelentések előtt, Berlinbe, Bécsbe, Budapestre. Berlinben föllobogózták az utcákat, — ez a mértékadója a legújabb eseménynek. A mi ezt provokálta, nem lehet kisebb siker, kisebb epizódja a nagy háborúnak. Utoljára a második mazuri győzelemnél virult ki a diadalmas zászlódisz Berlin homlokára. Azóta se szükölködöttkedvező fordulatokban a harc szövetségesünkre és reánk nézve. Az oroszok kárpáti erőlködésének visszaszorítása hosszú láncolatát jelentette a kisebb-nagyobb ütközeteknek, a melyekben a német és osztrák-magyar csapatok mind nagyobb fölénybe kerültek az ellenséggel szemben.

Az első híradás annyit mond, hogy seregeink a nyugat-galiciai fronton, Gorlice környékén visszanyomták az oroszokat és ez alkalommal számos foglyot ejtettek. Gorlice a nyugat-galiciai harctér fontos pontja, amely már szerepelt a hadmozdulatok térképén. Neusandectól keletre, a duklai szorosától északnyugatra, a magyar határtól mintegy huszonöt kilométernyire fekszik. Ugy látszik, az oroszok itt újabb és az eddigieket felülmuló kísérletet tettek a támadásra. Eddig az oroszok offenzívájának sulypontja egy ideig a lupkov-uzsoki szakaszon volt. Mikor itt kudarcot vallottak, akkor az oroszok ennek beismerésével azt a jelszót adták ki, hogy van más út is Berlinbe, nemcsak Budapesten át. Ez arra volt célzás, hogy az új előnyomulás Krakó felé fog történni és ösvényt keresni a német birodalom szíve felé. A gorlicei győzelem ennek az új, bizonyára az oroszok szokott emberparálásával folytatott próbálkozásnak

megsemmisülését jelenti. A berlini lobogók pedig azt hirdetik, hogy ezzel az eseménnyel befejezettek, vagy legalább is eldöntöttek tekinthető a háborúnak az a fejezete, amelyben az oroszok a tavaszi hadjárattól vártak a tél elmaradt reményeinek megvalósulását.

Es optimizmus nélkül lehet bizni abban, hogy az összes harctereken egyre biztosabb és teljesebb lesz az entente veresége. Dünkirchen rettentő bombázásával Franciaország legérzékenyebb pontját sebezik a német ágyúóriások és a rémület poklát nyitják föl Párisban; a tengeren egy osztrák-magyar tengeralattjáró tíz perc alatt végez a francia flotta büszkeségével; a Dardanellák ostroma az oroszok és franciák meddő vérpazarlásának színhelye lett, — és ugyanakkor az oroszok nem javítják meg semmivel se az entente háborús mérlegét. Az Ausztria-Magyarország felé nyomult seregek egyik szárnya Bukovinánál görbült be, középső része tehetetlen álló harcban van lekötve, másik szárnyát pedig most Gorlicénél nyomták vissza, a mi távolról nézve erősen hasonlít az átkaroláshoz. Mivel fogják vigasztalni a petrogradi haditudósok a szorongó franciákat és a türelmetlen angolokat, ha már a legutolsó, Európaszerte bejelentett roham is visszavonulással végződött?

Es ugyanakkor győzelmet jelentenek számunkra azok a kilátások, amelyek a magyar földnek jó termést, kedvező aratást ígérnek. Az entente-nek mind a két teyvere becsorbult. Németországot és bennünket se legyőzni nem lehet, se pedig kiéhezíteni. A világháború sorsa most már nem lehet kétséges.

Tisza István a külügyminiszter változásáról.

(Vita a rokkantak ellátásáról. — A képviselőház ülése.)

Távíráti tudósítás.

Budapest, május 2.

A Ház mai ülésének napirendjére elsősorban 1915—16-ik költségvetési év első hat hónapjában viselendő közterhekről és fedezendő állami kiadásokról szóló pénzügyminiszteri javaslat volt kitérve. Az indemnitási javaslatnak Hegedüs Lóránd az előadója. Szerepel még a napirenden a horvát-szlavon egyezmény meghosszabbítása s a közadókat érintő háborus törvényjavaslat. Erre az utóbbi két javaslatra előreláthatóan nem kerül egy ideig sor, mert az ellenzék az indemnitás vitáját hosszabbra tervezi.

Az új házszabályok szerint az indemnitás vitáján nyolcórások az ülések s vita legfeljebb négy napig tarthat. Arra ugyan nincs kilátás, hogy a vita négy napig elhúzódjék, de az ellenzék kritika tárgyává akarja tenni a javaslatot, illetve a kormány intézkedéseit. Abból a körülményből, hogy a néppárt ma este tartott tanácskozást, azt következtetik, hogy a vita mindenesetre el fog terjedni.

Az indemnitás.

Fél tíz óra után tíz perccel Beöthy Pál elnök megnyitja az ülést s jelenti, hogy Abraham Dezso, aki katonai szolgálatot teljesít, legfelsőbb dicsérő elismerésben részesült.

A napirend első pontja az indemnitásról szóló törvényjavaslat.

Hegedüs Loránt előadó beható beszédben ismerteti a javaslatot. A javaslat a szokásos felhatalmazáson kívül három rendkívüli intézkedést is tartalmaz. Az egyik jóváhagyása annak az intézkedésnek, hogy a kormány a hadi hitelintézet alapításában két millió koronával vett részt. A második az építési hitelek megkönnyítése, amelyet a kormány az erre a célra szükséges 50 millió korona egy részének átvállalásával akar előmozdítani. A harmadik intézkedés a megrokkant katonák özvegyeinek és árváinak ellátására vonatkozik.

A törvény szerint az elesettek özvegye nem kap akkora segítyt, mint az életben lévő katona felesége. Ez anomália. A pénzügyi bizottság kimondatni kívánja, hogy az özvegyek és árvák olyan ellátásban részesítendők, mint az életbenlévők családtagjai, továbbá, hogy a több gyermekkel bíró rokkantak járuléka fel-emeltessenek és hogy az összes rokkantak műlábbal stb-vel láttassanak el. Ajánlja a javaslatot elfogadására.

Károlyi Mihály bizalmatlan a kormányval szemben.

Károlyi Mihály gróf, a függetlenségi párt nevében megokolja, hogy miért nem szavazzák meg az indemnitási javaslatot. Ezzel a kormányval szemben kénytelen elutasító álláspontra helyezkedni, mert az indemnitás megszavazása elsősorban bizalmi kérdés és természetesen, hogy most, ezekben a nagy időkben, a mikor bizalmatlanságuk a kormány iránt elérte a legmagasabb fokot, nem szavazzák meg ezt a javaslatot. (Zajos helyeslés a baloldalon.) Magyarország nem kívánta ezt a háborút, semmiféle területiális vagy imperialisztikus hajlandóságai nem voltak, hanem egyszerűen belesodródott ebbe a háborúba, annak ellenére, hogy nem is volt külön érdeke egy ilyen háborúba belekeveredni. Mégis egész Magyarország talpraállott és teljes erejével tel-

jesíti kötelességét. Azok is, akik elmentek, az a társadalom is, a mely itthon maradt, mindent megtett és megtesz, hogy a háborút győzelmesen fejezzük be.

Van több oka a magyar nemzetnek, a mi arra indította, hogy ebben a háborúban teljes erejét fejtsse ki. Remélte, hogy végre-valahára le fogja küzdeni azt a bizalmatlanságot, amelylyel évtizedek óta találkozik. Bebizonyítottuk, hogy ennek a monarchiának legerősebb támasza épen Magyarország. (Zajos helyeslés balról.) Ha ezek a remények nem teljesednek, ha ezekből a principiumokból nem tudna semmit sem megvalósítani, végzetes csalódás érné ezt a nemzetet és képtelen volna talán másodszer ugyanilyen erőfeszítéseket tenni. Nemzeti jogokat kíván ez a nemzet, a hadseregnek nemzeti voltát akarja biztosítani, hogy legyen egy önálló független magyar hadsereg, amelyben a vezényszó magyar. Kívánja a választójognak legalább olyan kiterjesztését, a mint az ezen az oldalon lévő pártok programjukban kifejtették.

A kormány mindezt semmit sem tesz. A miniszterelnök és az egész munkapárt pártpolitikai célból jónak látta, hogy fedezzen egy olyan embert, a kiró! magyar királyi független bíróság mondotta ki, hogy büntetlenül nevezheti mindenki panamistának, — sőt odáig ment a kormány és a többség, hogy valósággal ünnepelte. (Ugy van! Ugy van! a baloldalon. Felkiáltások: Az új Széchenyi!)

Lehetetlen, hogy ezt most meg ne említsék, a mikor panamárról van szó. Nem lehet elhallgatni, hogy ha a kisebb bűnösöknek megveregetjük a vállát, akkor felbuzdulunk másokat nagyobb bűnök elkövetésére. (Ugy van, ugy van! a baloldalon.)

Indirekte felelőssé teszem a kormányt azért a sok árulásért, a mi a háború folyama alatt történt. *Akadnak emberek, akik pénzért eladták a hazát.* (Mozgás.) Ezért az a rendszer teletűs, a mely éveken át türt, sőt nevelte a polgároknak azt a szokást, hogy pénzért vásárolják meg az előjogokat és pénzért adják el voksaikat.

Negyven év alatt megrögződött mindenki- ben, az egész közigazgatásban az a nézet, hogy lehet venni és lehet eladni meggyőződést. És nem csoda, hogy ez a rendszer negyven év alatt árulókat termelt, akik a legkritikusabb pillanatban épp úgy tettek, mint negyven éven át: eladták meggyőződésüket, eladták hazájukat. Aki megszokta, hogy minden választásnál megvásárolják a meggyőződését, az nagyon könnyen lesz áruló, aki pénzért eladja a hazát is.

Bizalmatlan a kormány iránt az ország gazdasági helyzete körül elkövetett mulasztásaiért is. Mert képtelenség, hogy egy olyan par excellence agrár országban, mint Magyarország, az élelmezés kérdésében olyan nagyméretű zavarok álljanak elő, mint voltak Magyarországon.

A leghelyesebb volna, ha a kormány a háború sikere érdekében ma elhagyná helyét. (Nagy taps az ellenzéken, gúnyos nevetés a munkapárton.) Bizalmatlansága miatt a javaslatot nem fogadja el. (Percekig tartó taps az ellenzéken.)

Jobb támogatást a háború rokkantjainak.

Esterházy Mária gróf az alkotmánypárt nevében szólal fel. Az indemnitási javaslatnak különösen azon szakaszait, amelyek a háborúban rokkanttá váltaknak és hozzátartozóiknak segélyezésére vonatkoznak, nem fogadhatja el. Ezek teljesen elégtelenek és még a kérdés

ideiglenes megoldására sem alkalmasok. (Zajos helyeslés és taps balfelől.)

Határozati javaslatot terjeszt elő, hogy utasítsa a Ház a kormányt, hogy a háborúban rokkanttá váltak és hozzátartozóik támogatásáról, valamint a háborúban elesettek özvegyei és árvái ellátásáról szóló törvényeket sürgősen revízió alá vegye és terjesszen elő olyan javaslatot, amely a keresetképtelenné váltak tisztességes megélhetését biztosítja. (Zajos helyeslés és taps a baloldalon.)

Árulók és hősök.

Tisza István gróf a vitában felmerült néhány momentumra akarkiterjeszkedni, azonban csak az ország nagy és vitális érdekeire van tekintettel és ezért mellékes szempontokat egyelőre nem von bele a vitába, sőt az egész ellenzékkel, amely a háború folyama alatt kivétel nélkül a legnagyobb hazafiságot tanusította, arra kéri, hogy szintén ehhez a szemponthoz tartsa magát és hagyjon ki a vitából minden olyan megjegyzést, amely bárkit személy szerint bánthatna, vagy a nagy érdekek pillanában összeegyeztethető nem volna.

Egyelőre három megjegyzést tesz. Az egyik a külügyminiszteriumban beállott változásra vonatkozik. Vállalja mindazt a felelősséget, amely a törvény szerint a magyar miniszterelnököt megilleti, de kijelenti, hogy a külügyminiszter személyében beállott változás nem eredményezett változást külpolitikánk terén.

A második megjegyzés az árulókra vonatkozik. Határozottan állítja, hogy a magyar állampolgárok részéről fordultak ugyan elő szörvénnyosan erre vonatkozó tünetek, arról beszélni, hogy tömeges árulás történt, nem lehet. Még az északi vármegyékben lakó nem magyar ajku állampolgárok részéről sem lehetett ilyet megállapítani, sőt azok éppen a háború folyamán kiváló hazafiságról s állampolgári hűségről tettek tanuságot. Igenis fordultak elő a lakosság minden részében a politikai érzületre igen kellemetlen világot vető jelenségek, de ezek sokkal kisebb jelentőségűek és sokkal kevesebb számu egyénre terjednek ki, mint a hogy némelyek gondolták és mint a hogy azt különösen ellenségeink híresztelik. Ova int mindenkit attól, hogy ilyen hírek terjesztésével ellenségeinknek fegyvert adjon a kezébe.

A választói jog kérdésében ezuttal nem találja célszerűen, hogy nyilatkozzon, mert a mai pillanat ennek a kérdésnek a megoldására nem alkalmas.

— Multkori szavaim kiegészítésül ki kell jelentenem — mondotta a miniszterelnök — hogy a magam részéről egészen helyénvalónak találom a katonai szolgálat minden olyan elismerését, a mely csakugyan a szelekció jellegével bír. *A kik a harctéren csakugyan személyes bátorságukkal kitűntek, azoktól a választójogot megtagadni nem lehet.*

Egy hang az ellenzéken: Ez mindössze csak ezer ember lesz!

Tisza: Az özvegyek és árvák, valamint a rokkantak ellátása dolgában a kormány azon véleményen van, hogy az 1882: XIV. t.-c. hiányait, mely az özvegyek és árvák, továbbá a rokkantak ellátásáról gondoskodik, csakugyan pótolni kell. A törvény rendelkezése folytán ugyanis az az eset állott volna elő, hogy az elesettek hozzátartozói a halálos után csak félivel lettek volna ellátva. A kormány ezen a hiányon akar segíteni.

Rokkantak ápolására szolgáló intézményeket fogunk létesíteni Pozsonyban és Kolozsvárott.

Budapesten már megkezdte az intézmény működését és itt kétezer beteget kezelnek.

Hreljavonics Guido a horvátok nevében szólalt föl és elfogadja az indemnitást.

Gieswein Sándor szerint a javaslat csak koldustársaságot ad a rokkantaknak tisztességes ellátás helyett. Itt a pillanat szerinte is a választójog kiterjesztésére.

Elnök háromnegyed kettőkor egy órásszünetet ad.

Kisebbségi felszólalások.

Délután négy órakor nyitotta meg újból Simonsits Elemér alelnök a Ház ülését.

Gedeon Aladár mint alkotmánypárti nem viseltetik bizalommal a kormány iránt és ezért az indemnitást nem szavazza meg. A vak katonák sorsát ajánlja a kormány figyelmébe és a mezőgazdaság védelmét kéri. Állást foglal a közvetítő kereskedelem tulkapásai ellen.

Juriga Nándor másfélórás beszéde folyamán többféle módosítást terjeszt be és népegészségügyi, közlekedési reformokat kér.

Bakonyi Samu: Sajnálja, hogy a többség nem fogadta el Rakovszky Istvánnak a választójogi indítványát. Tíz évvel ezelőtt gróf álláspontja a nemzeti szerencsétlenség, mert a magyar nép boldogabb, szabadabb Magyarországot kíván. Elkeserítő Tisza üzenete a lövészárokba, mely úgy hangzik, ti csak véreztetek és majd győzelem után maradjatok misera plebs kontribuenak. A választójog a legszeleesebb rétegre kiterjesztendő és ezért mi a nemzet nevében azt izenjük a lövészárokba, hős katonáink küzdjétek, eljön az idő, mikor a nemzet felemel benneteket magához! Eljön a jogok teljessége. Az indemnitást nem fogadja el.

Két képviselőt kiadnak.

A vitát ezután megszakították.

Gueth Gyula, a mentelmi bizottság elnöke a bizottság jelentését Henc Károly és Ivánka Imre ügyében, azzal a javaslattal, hogy a Ház tűzze napirendre. Minükét képviselő mentelmi jogának felfüggesztését javasolja. Hencet az Amke-nél történt visszaélések miatt, Ivánkát mert egy automobil vételénél hamis vagyoni adatokat mondott be az eladó cégnek, fogták bűnperbe.

A Ház holnap tíz órakor tartandó ülésében folytatja mai napirendje szerinti tanácskozását.

VÁROS ÉS MEGYE

A város tűzifája. Arad város gazdasági széke ma Lócs Rozsó helyettes polgármester elnökségével tartott ülésében bontotta fel a városi tűzifa szükséglet beszerzésére kiírt versenytárgyalásra beérkezett ajánlatokat. A békéscsabai áruforgalmi r.-t. bükkfát 195 koronáért, cserfát 205 koronáért a nál vagononként, ami 9 korona 75 fillér, illetve 11 korona 40 filléres köbméter ár. Fränkl S. József a bükköt 206 koronáért, cserfát 219 koronáért, azaz köbméterért 10 korona 32 fillérért, illetve 12 korona 20 fillérért offerálja az aradi vasúti állomáson átadva. Oravecz Miklós Bulcsón álló cserfát ajánlja köbméterenként 10 korona 62 fillérért, de a városnak a katonai hatóságtól kell munkaeletet kérnie a tutajozáshoz. A tanács átírt Hegedüs Ede alezredest, állomásparancsnokhoz és kéri, hogy engedjen át megfelelő számú hajót, akik egyúttal a katonaság fáját is Aradra fuvarozzák. Ha a katonai hatóság választ ad, akkor döntenek az ajánlatok felett.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Kedd: Komlóssy Emma felléptével: „A Bőregér” operette.

Szerda: Komlóssy Emma fellépte: „A Tancos huszárok” operette.

Csütörtök: Hercegh Ferenc vezényeltével: „A Gyurkovits leányok”

* Komlóssy Emma vendégjátéka. Lilit, a legszebb operettet játszották ma este a színházban, olyan kiváló vendégművésznővel, mint amilyen Komlóssy Emma és alig néhány ember volt a nézőtérben. Az elmúlt hét az operettek hete volt és talán ez a körülmény, valamint a színházra nézve rendszeresen rossz hétfői nap okozta, hogy olyan kevés hallgatója akadott Lili bűbájos melódiáinak, amelyek gyönyörűségesen szépek, hát még ha Komlóssy Emma csodálatosan zengő hangján kelnek életre. A művésznő tökéletesen produkált énekben, játékokban egyaránt és igaz műveltségben volt része annak a kisszámú közönségnek, amely tüntető szeretettel fogadta és egész estét át ki nem fogott a tapsból, ünneplésből. Komlóssy Emma mindig szívesen látott vendége volt az aradi színháznak és megérdemelte volna, hogy telt ház gyönyörködjen művészetében. Holnap és holnapután is fellép még a művésznő, hivatáslag nagyobb közönség előtt. A mai előadást, amelynek sikeréhez Várnai, Polgar és Delli is hozzájárultak, a második felvonásban kellemetlen, a közönségre kínosan ható baleset akasztotta meg egy pillanatra. Az egyik szereplő művész hirtelen rosszul lett, néhány másodperces szünet állt be, azután kiment a színpadról. Arván maradt szerepében Győző ugrott bele és játszotta el a második felvonásban legjobb tudása szerint. (F. L.)

* A színház hírei. Komlóssy Emma, a fővárosi ünnepelt primadonnája, kedden a „Bőregér” operett „Adel” szobaleány szerepében folytatja vendégszereplését és holnap a „Tancos huszárok”-ban lép fel utoljára. A vendégművésznőt Arad közönsége mindig örömmel látja és az a meleg fogadtatás, melyben első fellépése alkalmával részvétel, újabb bizonyítéka annak, hogy Komlóssy Emmát az aradiak meg is becsülik. Az operettek többi szerepeit a társulat elsőrendű tagjai játsszák, kik közül főszereplők: Pataky Vilma, Fülöp Irma, K. Pongrácz M., Jarai, Barics, Győző, Polgar, stb. — Jászai Mari, a legnagyobb magyar színművésznő, lép fel a német három estés aradi színpadon, olyan három szerepben, amelyek Jászai Marinak legkedvesebb szerepei. Pénteken a „Stuárt Mária”, szombaton „Borgia Lukrécia”, és vasárnap este „Az arany ember”-ben. A társulat nagy áldozatok árán parkodik a műsort élénk és érdekessé tenni és ezt a célt szolgálva, állandó vendégszereplésekkel fűszerezi a heti műsort. Arad közönsége, mely mindenkor méltányolta a társulat nemes ambícióját, bizonyára jóleső örömmel fogadja a személyzet áldozatkészségét, különösen akkor, amikor ilyen kiváló vendégekről gondoskodik. A nagy vendégművésznő mellett, mind a három darabban, a társulat elsőrendű tagjai vesznek részt, u. m.: K. Káponai Juliska, Földi-nusz, Benkőné, Borosnyai, Heppesné, Delli, Várnai, Kiss Miklós, Kertész, Polgar, Jarai, stb.

* Bank-bán az Apollóban. Az egész város közönsége nagy érdeklődéssel várja a magyar filmgyártás egyik legérdekesebb alkotásának, a Bank-bannak keddi bemutatóját. Katona József remekét sok stílusérzékkel dolgozta fel Joannovits Jenő dr. kolozsvári igazgató és a szereplő színészek a történelmi tragédia korfestését nagyszerű játékokkal emelték teljes tökéletességre. Kényes és minden művészi érzéket és kegyeletet kipróbált munka volt az a rekonstrukció. Ha már nem tudja a film Katona dühöngő és zengő tirádáit, shakespearei erejű mondásait visszaadni: vissza kellett, hogy adja a kort, a miliőt, a cselekményt abban a rendben, amelyben azt Katona elképzelte. És ezt a feladatot Joannovits dr. igazán nagy művészi készséggel oldotta meg. A keddi premierre már is rengeteg előjegyzés történt az Apolló-színház pénztáránál. Előreláthatólag nagy érdeklődés fog megnyitkozni Bank-bán előadásai iránt, ezért a színház igazgatósága a tolokodások elkerülése miatt az esti előadásra

számosított jegyeket ad ki. Az előadás pontosan 6 órakor kezdődik. Jegyek előre válthatók a pénztárnál délelőtt 11-től 12 óráig és délután 4 óráig.

* Felhívjuk a közönség figyelmét Kerpel Izsó 100.000 kötetes kölcsönkönyvtárára.

Fölmentették a hazaárulással vádolt előjáróságot

(Kiszáll a szegedi hadbírószék Pancsovára.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Szeged, május 3.

Három napos tárgyalás után — amelynek első részéről az Aradi Közlöny már megemlékezett — befejeződött a mátyásmezői előjáróság ellen hazaárulásért megindított bűnper tárgyalása a szegedi honvédtudományok bíróságán.

A vádlottak: Rein Miklós községi bíró, Sztojanovics Miklós albíró és Markovics P. ter, Bogoszáviyevec György előjárósági tagok ekeseredetlen tagadták a terhükre rótt vádat, mintha ők arra akartak szövetkezni, hogy csónakon átkeljenek a Dunán és értesítsék a szerbeket, hogy bátran átjöhetnek, nincs már a községben osztrák-magyar katonaság.

A tárgyaláson a vádlottak csak annyit ismertek be, hogy a község háza udvarán tényleg volt egy csónak, de azt már régebben mint bitang-csónakot kezelte a község, amelyet partvétel a szél. Az a csónak különben sem alkalmas a Dunán való átkelésre. Maletics rendőr pedig, akinek főjelentésére az eljárás megindult, a tárgyaláson megtagadta a vallomását, arra hivatkozva, hogy az egyik vádlott rokona.

Miután a koronatanu megtagadta a vallomását, az ügyész két újabb tanu: Juhász János csendőrmester és Kugi Sámuel jegyző sürgős megidézését kérte.

A folytatódó tárgyaláson kihallgatta a bíróság a két új tanu és kiderült, hogy a főjelentő megbíhatatlan ember, akit régebben csempészesen is rajtaérek és aki mostanában, a jegyző jelentése szerint, mint „besúgó”, főjelentésekkel traktálja a hatóságokat. A kiemelt hónap óta vizsgálati fogságon lévő vádlottakról kiderült, hogy a községi magyar iskola építésénél pénzzel és munkával segítettek a vállalkozót és éppen Maletics volt az, aki izgatott a magyar iskola ellen. A vádlottak különben is büntetlen előéletű, vagyonos papasztok, az egyik Amerikában volt, pénzt szerzett és amikor hazajött, rendezte az ügyeit és földet vásárolt.

Ezek után a vád- és védbeszédre került a sor, amelyek az újabb válasz és viszont válaszokkal körülbelül két órát vettek igénybe és így a hadi törvényszék déli egy óra után hirdette ki mind a negy vádlottra nevezve a följelentő ítéletet.

A Hámory—Mladin-per a nagyváradai esküdtek előtt.

(A kürtösi merénylet második főtárgyalása. — Az első nap. — A vádlott kihallgatása.)

— Kiküldött munkatársunk távirati tudósítása. —

Nagyvárad, május 3.

A nagyváradai törvényszék esküdtbirósága ma kezdte tárgyalni Mladin Miklós kürtösi korcsmáros ismeretes bűnparét. A korcsmáros, mint emlékeztetés, 1913. karácsonyan revolvermerényletet követett el Hámori László országgyűlési képviselő, kürtösi nagybirtokos ellen, akit a merénylet golyója tüdején sebesített meg. A képviselő sokáig nagybetegen feküdt, de erős szervezete kibirta a sebet és felgyógyult. Mladin Miklós a múlt év június negyedikén került az aradi törvényszék esküdtbirósága elé, és ötnapi izgalmasan érdekes tárgyalás után az aradi esküdtek nem bűnösnek mondották ki a vádlottat. A bíróság azonban az 1914. évi XIII. törvények alapján nem hozott ítéletet, mivel úgy találta, hogy az esküdtek elfogultak voltak az ügy lenyegét illetően és ezért az összes iratokat a Kuriához felterjesztve, más esküdtbiróság delegálását kérte. A királyi Kuria a nagyváradai esküdtzék elé delegálta a szenzációs ügyet, amelynek főtárgyalása ma kezdődött meg. A vádlott Mladin Miklós mindmáig vizsgálati fogságban maradt és december vége óta Nagyváradon tölti fogsága idejét. Védelmét most nagyváradai ügyvéd látja el és ugyancsak nagyváradai ügyvédek választott a sértett is magánjogi képviselőjéül.

Nem érdeklődik a nagyváradai közönség.

Nagyvárad közönsége a tárgyalás első napján nem mutatott akkora érdeklődést az ügy iránt, mint az aradi közönség, amely valóságosan megostromolta az aradi tárgyalás idején a törvényszéki terem ajtaját. A hallgatóság számára fenntartott padokon csak kevesen foglalnak helyet és csakely érdeklődés mellett nyitja meg pont kilenc órakor a tárgyalást Szöllősy Gyula, az esküdtbiróság elnöke. Szavazóbírák Gyenge Béla és Szteché Károly. A közzéadott Baróthy Pál dr. királyi ügyész képviseli, a vádlott védője Medvigy Gábor dr., a sértett magánjogi képviselője pedig Ertsey Péter dr. és Szunyogh Pál dr. nagyváradai ügyvédek.

A vádlott Mladin Miklós barna ruhában áll az esküdtek előtt. A galambósz haju és bajuszu, kissé összetört ember külseje nem változott. Épen olyan, mint az aradi tárgyalásnál volt, a hosszú vizsgálati fogság nem változtatt rajta. Künn az előszobában van a felesége, aki csomagban ebédet hozott az urának.

A tárgyalás menete ugyanaz, mint amilyen volt Aradon. A vádlott vallomása is majdnem teljesen egyezik azzal, amit az aradi tárgyaláson tett, ugyanazokat az idézeteket használja, csak a számokra nem emlékszik már pontosan és ezeknél gyakran téved.

A kürtösi korcsmáros esküdtbírái.

A tárgyalás megnyitása után az elnök felolvassa a tanuk névsorát. Megállapítják, hogy a beidéztet tanuk közül hatan nem jelentek meg. Ezután kisorsolták az esküdtteket, a következők maradnak meg: ifju Gyulai Lajos földmives Nagyszalonta, Kelen Béla szövetkezeti igazgató, Barta Balázs háztulajdonos, Szakács Antal pénzügyi számelőnök, Szabó Miklós magánzó, Bundik Sándor földmives, Huszthy Sámuel szállító, Mester József tanító

Nagyszalonta, Mikó Márton tanító Sarkad, Tölczel Lajos püspöki főszámvevő, Matula Gyula festékkereskedő, Urbán István. Pótesküdttek lettek Meskó Simon szücs, Székely Gyula magánzó Székelyhid.

A sorsolás során az ügyész Csegő János hentes, Zboray Gyula szücsöt, Molnár János csizmadiát, Bagoasy Imre gazdálkodót, Szatmáry Sándor gazdálkodót, Osatary Lajos temetkezési vállalkozót, Czeglédy Lajos ácsmester, Szatmári Ferenc földmivest utasította vissza, a védő pedig Hegedüs Rezső gyógyszerészt, Király József tanárt, Rezső Mór ügyvédet, Buzás Kálmán gazdatisztet, Osipkés Sándor pénzügyi titkárt, Leiner Márton kereskedőt, Lánzy József dr. ügyvédet.

A sorsolás előtt Buzás Kálmán gazdatiszt bejelenti az elnöknek, hogy ő Almássy gróf uradalmán van alkalmazva, Hámori képviselő pedig birtokot bérel Almássy gróftól.

Elnök kijelenti, hogy ez nem kizárás ok, de a védő jogával élve visszautasította az esküdtek közül a gazdatisztet.

Az esküdtzék megalakítása után az elnök öt perc szünetet rendel el.

Szándékos emberölés a vád.

Szünet után az ügyész felolvassa a vádiratot, amely az aradival szemben olyképp módosult, hogy nem gyilkosság, hanem szándékos emberölés kísérletével vádolja Mladint. A vádirat szerint Hámori László dr. országgyűlési képviselő Mladin merénylete következtében husz napon túl gyógyuló sérülést szenvedett.

Szöllősy Gyula elnök elmondja, hogy az ügyet az aradi esküdtzék egy ízben már letárgyalta, de az aradi esküdtek téves verdiktet hoztak és így a Kuria a nagyváradai esküdtzék delegálta az ügy újabb tárgyalására. Az elnöki bejelentés után következik a vádlott Mladin Miklós vallomása, amelyet meglehetősen halkán, monoton hangon mond el:

Mladin beismeri bűnösségét.

— Beismerem bűnösségemet — mondja — megtettem, de akaratom ellenére. Nem akartam rálni, de amikor megláttam szigorú tekintetét, elvesztettem az eszemet, a vér az agyamba futott, elővettem a revolveremet és rálöttem.

Elnök: Hányszor?

Vádlott: Egyszer, de lehetett többször is, nem emlékezem. Elvesztettem az eszemet, megijedtem tekintetétől.

Ezt az utóbbi mondatot vallomása tolyamán még többször ismételi. Akadozó, zavart hangon beszéli el a merénylet letolyását, úgy mint Aradon és sokszor mondja: „elvesztettem az eszemet.”

Majd rátér anyagi viszonyainak jellemzésére:

— Apámtól, aki lelkész volt, két házat és négy fertály földet örökölttem, bérletem is volt. Hámorival való ismeretségem előtt ötvenezer korona vagyonom volt, egészen tehermentes. Csak később keletkeztek az adósságok, a nővéremet is kiházasítottam. Körübelül akkor léptem szoros összeköttetésbe Hámory dr. nagyságos urral, amikor a Polgári Takarékpénztár felszámolt a engem felszólítottak, hogy 7500

forint adósságomat fizessem ki. Én akkoriban adtam ki épen tesztvéreimnek örökrészüket a miután nem volt pénzem; bementem Aradra Hámori nagyságos urhoz, hogy segítsen rajtam. Hámori adott is nekem egy cédulát, amelylyel elküldött az Aradmegyei Takarékpénztárhoz, de ott csak 5000 forintot adtak betáblázásra, másik 2500 forintot csak a nagyságos ur váltószírójával kaptam.

A kürtösi jegyzőváltás.

Később Hámori tudomásomra adta, hogy szeretné, ha Szerényi Sándor jegyző elmenne Kürtösről és kért, hogy legyek segítségére ebben. En előbb ellenkeztem, de a nagyságos ur többször kért, majd azt mondta, hogyha nem segít nekem, nem zsírálja többet a váltómat. Így akarva-nemakarva, be kellett mennem a dologba, de még akkor is mondtam, hogy nem nekem való a népet zudítani. „Nem is kell — mondta a nagyságos ur — majd zudít az én pénzem. Kost, was kost, nem bánom, ha 10.000 pengőbe is kerül.” Adott nekem a költségekre hatszáz forintot, aminek ellenében egy kitöltetlen kötelezvényt íratott alá velem. „Majd egyszer leszámolunk — mondotta — ha én bizony magában, magának is kell bizni bennem.”

Hazamentem Kürtösrre és összehívtam az én embereimet. Mondtam, hogy hozzák el a butykosokat, majd én adok pálinkát, aztán itassák a népet. — Szerényi jó ember volt, a néppel jól bánt, de Hámori haragudott rá, azt mondta, hogy a jegyző Fribeisz és Purgly szolgálja, a megye spiclije. Ebben az ügyben nekem hatszáz forintot adott, de ez a pénz pálinkára ment el. A hatszáz forintról kötelezvényt is íratott alá velem.

Elnök: Váltó volt vagy kötelezvény?

A vádlott: (határozott hangon.) Nem váltó, kötelezvény.

Elnök: Konstatálom, hogy ilyen kötelezvény nem szerepel az iratok között. Miért nem adott nyugtát kötelezvény helyett?

Mladin: Én biztam benne.

Majd áttér a Zachariás ügyre:

— Mikor sikerült keresztülvinni, — mondja — hogy Szerényi eltávozzon Kürtösről, Hámori azt az utasítást adta, hogy most mar vigyázzak arra, hogy Zachariás Árpád legyen az új jegyző.

A nagyságos ur utasított arra, hogy vigyázzak, a többi jelöltek ne tudjanak a képviselőtestületi tagokkal érintkezni. En ki is adtam a jelszót, hogy ne aljanak szóba senkivel s tényleg hiába is jött ki többször Vukicszko Titusz szolgabíró ur, aki jegyző akart lenni, Zachariás érdekében egyszer egy ketaszázötven, egyszer pedig egy háromszáz tagu küldöttséget vezettem Baross főbíróhoz. A deputáció tagjai tejenként egy forintot kaptak elutazásra, és ezt én fizettem. A küldöttség elutazását nem kértem akkor Hámoritól, mert biztam benne. Szerényi megbuktatása és az új jegyzőválasztás összesen hatezer koronába került.

— Aradon kevesebbet mondott.

— Nem emlékszem már pontosan. Feljegyeztem a kiadásaimat, de később szétléptem ezt a feljegyzést, mert biztam Hámoriban.

— Hát honnan volt pénze ezekre a költségekre, amikor előzőleg csak Hámori zsírójával tudott pénzt szerezni?

— Az üzletemből.

— Hisz arra rálötött.

— Az üzlet hozott évenként két-három ezer koronát.

— És hogy tudott ebből évenként hátezeret elkölteni?

— A vádlott ezután elmondja a választás történetét. Hámori ezután mondta ekkor neki:

Ha elesaptuk a szolgát, csapjuk el a gazdát is! Aztán azt az utasítást adta, hogy a községi választásokon buktassuk ki Friebelsz és Purgly nagyságos urakat az iskolaszékből.

— Ez a választás is száz koronába került.
Elnök: Aradon tizszer ennyit mondott.

Mladin: A Kurtcisi Onsegélyző Egyesület megbuktatása és a Kurtcisi Takarékpénztár megcsinálása is százötven koronába került. A Herczeg választásánál harmincezer koronát kaptam Hámoritól, amiből tizenkétezeret visszaadtam.

Elnök: A sajátjából mennyit költött?

Mladin: Nem emlékszem pontosan. Más-kor is korteskedtem Herczeg érdekében, de nem Hámori megbízatásából, akkor is pénzbe került ez. Hámori mondta nekem azt is, hogy rendezek szurokat, hogy az intelligenciát összetartsuk. Tíz éven át összejöttek hetenként egyszer a kaszinóban. Ezek az összejövetelek hasznot hoztak, de kárt is, mert sokan nem fizettek.

Elnök ezután öt perc szünetet rendelt el.

A visszaadott 12.000 korona.

Szünet után folytatják a vádlott kihallgatását.

Elnök: A választásánál kapott harmincezer koronából miért adott vissza tizenkétezeret, ha követelése volt még?

— Azért, mert bízam Hámoriban.

— Nem kell bízalom, ha van pénz.

Mladin azután így folytatja vallomását: egyszerre csak egy bekebelező végzést kapott: a bank 26.000, Hámory pedig 13.000 korona erejéig bekebelezte be magát az ingatlanaira. Hámori kérdészködésére kijelentette, hogy nem kell félni, csak biztosítani akarta magát.

Elnök: A bekebelezések nem jöttek váratlanul a maga számára. Az egyik 1907-ből való, amikor még jóban voltak Hámorival.

Mladin erre beismeri, hogy tudott a bekebelezésekről és bele is egyezett ebbe. 1913-ban a budapesti Gessler-cég csődöt kért ellene, de később a csődöt megszüntették. Elmondja, hogy a Kurtcisi Takarék-igazgatója és részjegyese volt. A takaréknál szokás volt, hogy a részjegyeket beszámították a tartozásba. Neki hasonló részjegye volt s be akarta számitatni, de az igazgatóság — állítólag Hámori utasítására — nem tette meg.

— Azért nem számitották be, mert nem írtam alá a mérleget, — mondja végül Mladin.

Küzdelem az adósság törlesztéséért.

A házat akarta azután eladni. Egyik házára volt is vevője, 18.000 koronával, a másikért 10.000 koronát ígértek, a harmadiknak 12.500 koronáért akadt volna gazdája.

— Maradt volna nekem még egy házam, a vételárakból Hámorit és a Kurtcisi Takarékpénztárt ki tudtam volna fizetni, de meg mindig sok adósságom maradt volna. Törlési engedélyre lett volna szüksége, vevőt beküldte ezért Hámoriboz, de az kikergette őket.

Akkor még egyszer bementem — mondja — a nagyságos urhoz, hogy mit akar velem tenni, miért nem ad törlési engedélyt azoknak az embereknek, akiknek én a házat eladtam. „Micsoda — válaszolt — mit adott el maga, hisz azok a házak nem a magáé, azok az enyémekek!” „Azok az én házaim!” „Mit akar maga, maga nem tud fizetni!” Láttam, hogy nem tehetek már semmit, kifelé indultam s a kilencesen volt a kezem, mikor a nagyságos ur mérgesen utánam kiáltott: „Mars ki innen gazember! Gazember maga, kikeresztelkedett zsidó!” — válaszoltam.

— Az árverést sógornóm, Bogdán Szavéta kérte. Aztán levél jött Hámoritól, hogy vagy

tegyek bér ajánlatot, vagy menjek ki. A feleségemnek akkor ezt mondtam: „Ha most itt volna a gazember, lelőném, mint a kutyát!”

Fél egykor az elnök délután három óráig szünetet rendel el.

A vagyoni megrontás.

Három óra után az elnök újból megnyitja a tárgyalást és bejelenti, hogy a beidézett tanúk közül Weszely Rezső magánhivatalnok orvosi bizonyítvánnyal igazolta távollétét, Battonyánc Tivadár községi rendőr, Stern Armin kereskedő és Iván Péter pedig hadbavonultak. Ezután ismét megkérdezte Mladint, mi indította a tett elkövetésére.

A vádlott megint így felel:

— Mikor láttam, hogy szigorú tekintettel jön felém, elvesztettem az eszemet, a vér az agyamba tódult, önkéntelenül is a revolveremhez kaptam.

— Az aradi tárgyaláson azt mondta, hogy Hámori vagyoni megrontója volt. Most ezt nem említi, hát eláll ettől?

— Nem, fentartom.

— Miben nyilvánult meg ez a vagyoni megrontás?

— Abban, hogy nem adta meg a kitáblázási engedélyt.

— Hámori azt mondja, hogy sok jóban részesítette magát, pénzt is adott kölcsön.

— En tisztem kamatokat, Nem igaz, hogy mi könnyelműek voltunk.

— Belátja, hogy igaza volt Hámorinak, amikor utóajánlatot tett?

— Belátom.

Hallgassa-e Mladinné a tárgyalást?

Mikor idáig ért a vádlott vallomásaiban, közbeszólt az ügyész:

— Mladin felesége hallgatja a tárgyalást, minthogy pedig még szükség lenne az ő kihallgatására, kérem elítávolítását.

Elnök: A tárgyalás nyilvános, Mladinné nincs bevezve és így a hallgatóság között maradhat.

Ügyész: Akkor kérem tanukénti kihallgatását.

Védő: Én nem kértém az asszony kihallgatását, mert érzelmi hatásvadászásai valószínűleg károsak. De mint a vad tanuját, úgy elrogadom.

Ügyész: Nem a vád, az igazság tanuja.

Védő: A perrendtartás csak a védelem és a vád tanuját ismeri.

Ügyész: Az nem lehet, hogy Mladinné az egész tárgyalás alatt a folyosón, a tanúk szobájában, a tárgyalóteremben perenkívüli ténykedést folytasson.

A törvényszék rövid tanácskozás után elhatározta, hogy Mladinné kihallgatása felett csak a vádlott kihallgatásának befejezése után fog dönteni. Az elnök azonban saját hatáskörében felszólítja az asszonyt, hogy addig is hagyja el a tárgyalótermet.

Az elnök keresztkérdéssel.

Ezután részletesen kikérdezi Mladint a kölcsönügyekről, a Hámorival való elszámolásáról, valamint arról, hogy milyen életmódot folytattak Mladinné, kártyázott-e az asszony? Majd ismét megkérdezi, hogyan és miért követte el a tettet. A vádlott erre a kérdésre, megint csak azt válaszolja, amit az egész tárgyalás folyamán egyre hangosztat:

— Elvesztettem az eszemet, a vér a fejembe szállt, önkéntelenül nyultam a revolver után.

A merénylet színhelyéről kérdez ezután egyetmást az elnök, majd keresztkérdések alá veszi a vádlottat afelől, hogy előre megfontol-

ta-e a tettet és öntudatlanul volt-e, amikor azt elkövette.

Elnök: A revolver miért volt magánál?

— Minden este kiszoktam nézni az udvarra, hogy minden rendben van-e és ilyenkor mindig magamhoz vettem a revolvért. Így maradt benn a kabátomban.

— Ha valaki szigorúan ránéz az emberre, azért nem kell mindjárt belelőni. — Elvesztettem a fejemet, önkéntelenül nyultam a revolver után. — A tanúk szerint a merénylet előtt a zsebében tartotta a kezét? — Nem igaz. — Előzőleg fenyegette Hámorit? — Nem igaz. — Hát a felesége leselkedett rá? — Nem igaz. — Lőtt már azelőtt is revolverrel? — Nem.

— Aradon azt mondta, hogy igen. — Akkor lehet, hogy lőttem.

Az elnök ezután néhány perces szünetet rendel el. Szünet után felmutatja Mladinnak a szolgabíró és a vizsgálóbíró előtt tett vallomását. Ezek a vallomások — mondja — ellenmondanak mai vallomásának. A szolgabíró és a vizsgálóbíró előtt nem emítette, hogy Hámori volt vagyoni romlásának az okozója. Azt se mondta, hogy elvesztette az eszét, amikor a revolver után nyult.

— Én nem úgy mondtam, ahogy a jegyzőkönyvben van. A vizsgálóbíró a saját szavait írta a jegyzőkönyvbe.

Délután hat óra volt, mikor a vádlott vallomásában idáig jutott és az elnök ekkor beakasztotta a tárgyalást, amelyet holnap reggel kilenc órakor folytatnak.

(Zádor Jenő.)

EGYESÜLETI ÉLET.

A Polgári Jótékony Nőgyűlet közgyűlése.

Az Aradi Adomány Tudósítójáról.

Arad, május 3.

Vasárnap tartotta közgyűlését a Polgári Jótékony Nőgyűlet Varjassy Lajos polgármester elnöksége alatt, a közgyűlésen öv. Purgly Lajosné fővédasszony üdvözölte a megjelent tagokat meleg szavakkal. Lócs Rezső egyesületi főtitkár olvasta fel ezután költői lemondással, szíves szavakkal megszerkesztett jelentését, amelyben különösen a Nők Otthonáról emlékezett meg. Majd beszámolt a főtitkári jelentés arról, hogy az egyesület az első hadikölcsönre 25.000 koronát jegyzett, a katonák karácsonyára 250, a hadbavonultak támogatására 1662 koronát adott az egyesület. Az egyesület vagyona az elmúlt évben 8613 koronával gyarapodott és itt mély köszönet illeti meg Simon Tamásné urnót 12.000 koronás nemes adományáért.

A közgyűlés helyesléssel vette tudomásul, hogy Lócs Rezsőné és Tagányi Gusztávné kiváló és fáradhatatlanul buzgó működésük méltó elismeréseképpen fővédasszony helyettesé, Csécsy Imréné pedig a számvizsgáló tagsági helyre választották be.

A titkári jelentés megemlékezett arról, hogy a Nők Otthonát 16.419 korona költséggel kibővítették és ezt a részt az elmúlt év decemberében ünnepélyesen átadták rendelkezésükre. A Nők Otthona élelmezése 9687 koronába, tüzelőfa ellátása 2862 koronába került.

Varjassy Lajos polgármester indítványát, hogy a kiváló és érdemes fővédasszonynak, valamint az egyesület kitűnő főtitkáriának fejessenek ki jegyzőkönyvi elismerést, a közgyűlés lelkesedéssel elfogadta, ugyancsak azt is, hogy a gyönyörű jelentést kinyomatják. Végül öv. Purgly Lajosné a leghálásabb köszönetét fejezi ki az egybegyűlt tagoknak a megjelenésért és a támogatásért és ezzel a közgyűlés a fővédasszony lelkes életével véget ért.

A Balkán-államok érdeke a monarchia támogatása.

(Mozgósít-e Románia orosz betörés ellen? — Entente csábítások Bulgária számára. — Oroszországot mindig megverték.)

— Távirati tudósítás. —

Budapest, május 3.

A „Moldova” legutóbbi száma nyilvánvalóan magának Carp Péternek a tollából nagyérdekű cikket közöl Románia akcióbélepésének feltételeiről.

A cikkirő megállapítja, hogy egy, az osztrák-magyar monarchiával való háboru esetén Románia ugyiszólván teljesen el volna vágva a világtól, mert az ezen esetben nyomban agresszív fellépő Bulgárián át nem kaphatná meg többé a Szalonikibe érkezett szükségleteit, nem is szólva az osztrák-magyar csapatoknak esetleges Nisén át, avagy a Dunán keresztül megtörténhető inváziójáról, ami Romániára valószínűleg katasztrófa volna.

Békeidőben is csak Ausztria-Magyarországtól kaphattunk municiót, mennyivel kevésbé számíthatnánk most Oroszországra, amelynek magának sincs elegendő lőszere.

Egy Németországgal való együttthaladás esetén — írja tovább a „Moldova” cikkirője — 800.000 főből álló kitűnően felszerelt hadsereget dobhatnánk Galiciába anélkül, hogy a kiütéses tífusz veszélyének tennénk ki katonáinkat. Ez esetben számíthatnánk Bulgáriának velünk való együttműködésére is, avagy a legrosszabb esetben is irántunk való jóindulatu semlegességére.

Ha a stratégiai helyzetet hideg szemekkel megvizsgáljuk, megállapíthatjuk, hogy a mi magatartásunk nagyban hozzájárulna a döntéshez és épen ezért beavatkozásunkat drágán megfizeltethetnénk.

A mi nyilvánosságunk azért átmittatta el magát Erdély elfoglalásának gondolatától, mert azt hitte, hogy Oroszország legyőzhetetlen.

A letelt kilenc hónap azonban megmutatta ennek az ellenkezőjét. Oroszország egyik vereséget a másik után szenvedte. Hindenburg stratégiája kimerültté tette az oroszokat és hadseregük szárnyai most komoly veszélyben forognak.

Mi csak akkor mehetnénk Oroszországgal, ha biztosak lehetnénk a győzelmében. Ez esetben azonban Oroszország nem tartana igényt a segítségünkre. Ha most, amikor elérkezett a pillanat, akcióba lépünk, ami nagyban hozzájárulna a központi hatalmak győzelméhez, igényt tarthatnánk az elismerésre. Ebben a pillanatban Németországnak és szövetséges társának a legtöbb kilátása van a döntő sikerre.

Orosz fenyegetés a makacsodó Romániának.

Bukarest, május 3. A „Novoje Wremja” polemizál Carp Péter lapjának, a Moldovának fejtegetéseivel, amelyek szerint Romániának Németország és az osztrák-magyar monarchia oldalára kell állania.

— A fekete-tengeri orosz flotta — írja a szentpétervári újság — egy orosz-román konfliktus esetén az egész román partot blokálna. Az oroszok tehát, ha azt akarják, megakadályozhatják az egész román kivitelt, anélkül, hogy a Dardanellákat uralnák.

Mozgósít-e Románia?

Bukarest. A „Cara” című bukaresti újság legutóbbi számában egy, a román vezérkarhoz tartozó magasrangú tiszt nyilatkozatát közli azon alkalomból, hogy ismét hírek terjed-

tek el Bukarestben, a román hadsereg közeli mozgósításáról.

— Nem tudom — ugymond a román vezérkari tiszt — hogy illetékes helyen elhatározták-e már a mozgósítást. Azt hiszem mindazonáltal, hogy egy részleges mozgósításra nemsokára szükség lesz, hogy egy idegen állam hadseregének esetleges invázióját megakadályozza. Ezen állam ugyanis, taktikai okokból benyomulhat Romániába. Könnyen megeshetik, hogy az oroszok ilyen kísérletet akarnak tenni, hogy vasuti vonalaink egy részét Csataldcsa, esetleg Szerbia felé való csapatszállítások céljából maguknak biztosítsák. A németeknek és szövetségesüknek nem áll érdekükben, hogy katonai okokból területünkre nyomuljanak és erre csak egy orosz invázió esetére kerülhetne sor.

Orosz katonaszökevények Romániában.

Bukarest, május 3. A háboru kitörése óta nagyon sok orosz katonaszökevény menekült a Pruthon át Romániába. Az orosz hatóságok emiatt kénytelenek voltak a határőrségeket megerősíteni. E módon sikerült is nekik nagyon sok fiatal embert letartóztatni, akik a katonai kötelezettségük teljesítésé elől Romániába akartak menekülni.

Bulgária és a balkáni béke.

Bukarest. A mai bukaresti lapok szófiai távirat alapján a félhivatalos Narodni Prava legutóbbi számának vezércikkéből fontos részleteket közölnek.

A bolgár kormány lapja „Szerb kötekedések” címen szöve teszi, hogy az elmúlt napokban egy szerb aeroplán jelent meg bolgár föld fölött. Figyelmezteti a szerb kormányt, hogy a bolgár nép már torkig van a szerb provokációkkal.

Hangsúlyozzuk, — írja a Narodni Prava — hogy Szerbia köteles az utolsó incidensekről kimerítő magyarázatokat adni, ellenkező esetben Bulgária nem tűr tovább és Szerbiára hárul a teljesség a Balkán békéjének felidulását.

A cikk e szavakkal végződik:

— Bulgária mindeddig igen békésen viselkedett, amire Szerbia állandó provokációkkal felelt.

Szavov tábornok bécsi és berlini útja.

Bukarest, május 3. Szavov bolgár tábornok nyugati útjának érdekes epizódja gyanánt közlik a román lapok, hogy a tábornok Ruszusból egy magyar najón utazott Giurgiuiba. Ez a hajó tulajdonképpen nem bonyolít le személyforgalmat, hanem a ruszsbui osztrák-magyar főkonzul személyes szolgálatára áll rendelkezésre.

Szavov tábornok különben alkalmasint holnap folytatja útját Bécsbe, illetve Berlinbe.

Mit ígért az entente Bulgáriának?

Bukarest. Az „Inainte” beszélgetést folytatott egy bolgár képviselővel, aki Bulgária magatartására vonatkozólag többek között a következőket mondotta:

„A hármas entente ajánlata nem elégít ki bennünket. Mi a Dobruzsát akarjuk és egész Macedóniát. Az oroszok azt akarják, hogy se-

gítsünk nekik a törököket kiűzni Európából, hogy azután ők a Boszporust és a Dardanellákat elfoglalják, Kis-Ázsia egy részét és az archipelagusi szigeteket Görögországnak, Syriát a franciáknak, Mezopotániát az angoloknak, osztrák-magyar monarchia szerb részét a szerbeknek, Erdélyt a románoknak, átengedjék. Nekünk Cocianát és Istibet kínálják, tehát egy akkora területet, amekkora épen arra volna elegendő, hogy a feláldozott 100000 bolgár katonánkat eltemessük rajta. Bulgár kulturák nagy központjait akarják a görögöknek és szerbeknek átengedni, akik azután a torkunkra forrasztanak a kést. Bulgária tehát nem tehet egyebet, minthogy bevárja a kellő pillanatot, hogy ideáljait az ő nagy „felszabadítója” nélkül bár megvalósítsa.”

Huszezer embert áldoztak föl a Dardanelláknál.

(A partraszállási terv veresége. — Eistilyesztett ostromló hajók.)

Távirati tudósítás.

Konstantinápoly, május 3.

A Milli-távirati ügynökség a főhadiszállásról a következő kommunikéjét közli: Támadásaink következtében, amelyek reánk kedvezően bonyolódnak le, az ellenségnek nem sikerült a Gallipoli-térsziget partján lévő veszélyes helyzetét megváltoztatni. A tüzelés, melyet az anatóliai parton lévő útegeink a Sedil Bahr-térsziget csúcsán álló ellenség ellen folytattunk, igen eredményes.

A Henry IV. francia páncéloshajó, amely heves tüzelést indított az útegeink ellen, tíz lövedékünk érte, ma a hajó nem jelent meg többé a harc téren. Különböző torpedónaszádoknak a múlt éjjel a tengerszoros ellen megkísérelt jelentéktelen támadását igen könnyen visszavertük.

A Fekete-tengeren az orosz flotta ma ismét demonstrációt rendezett a Boszporus előtt a muntserihez hasonlóan és egy óra múlva sietve visszavonult északi irányba.

Ma délelőtt ismét elsüllyedt egy ellenséges buvárhajó, amely a tengerszoroson át akart jutni és tüzelésünk alá került. A buvárhajó aknára futott. Miután a hullámok elnyelték, lehetetlen volt a legénység megmentése.

A kaukázusi fronton Mitől északra ellenséges előőrsök támadását az ellenség vesztege mellett mindegyik visszavertük.

Április 28-án csapataink egyike a Szuezosatoron vidékén a szóróágyakkal felfegyverzett mehalista századot megtámadott és félóra harc után megfutamított. Harom megsebesült mehalista hadifogságba jutott. Sok fegyvert és tevétszákmánytunk. A 28-áról 29-ére virradó tűzérsgünk közelről egy fél óra hosszat tüzelt egy a csatornán álló kotróhajóra, amely súlyos sérülést szenvedett. Ugyanebben az időben két ellenséges lovasszázadot is visszavertünk az ellenség véres vesztesége mellett. Ebben a harcban az ellenség hatvan halottat és sebesültet veszített. Agyunk és szóróágyunk tüzelése is földözte az ellenséget. A mi veszteségünk kilenc ember volt.

Bécs, május 3. A Sonn- und Montagszeitung jelenti: A Magdeburgische Zeitung Milanóból megerősítésre szoruló táviratot közöl, hogy a szövetségesek partraszállott csapatai a Dardanellákban huszezer embert veszítettek. Így tudják Athénben és hozzáteszik, hogy a partraszállott csapatok legnagyobb részét már kezdik visszavinni Egyiptomba, mert Kairóban az ausztráliai csapatok fellázadtak, megtagadták az engedelmességet és fosztogatnak a ezeknek leverésére viszik a Dardanellákból a csapatokat.

Johann Kovács von Boncsaki.

(Aradi fogoly orvos levelező lapjának titka. — Száz sor írás három cigaretta papíron. — Összinté sorok az orosz fogságból.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 3.

Regények születtek már ebből a világháborúból. A német napisajtóban most is folyik egy háborús regény közzé, amelynek hőse egy magyar pilóta tiszt, aki a déli harctéren végez bravuros felderítést és eközben válik a legképtelenebb kalandok hősévé. Hősközlémények készültek már ebből a világháborúból, eltekintve attól, hogy Przemysl várában Gyóni Géza két kötet háborús verset írt és adott ki. Gyönyörű epizódok és momentumok, érzések és események a tárgyai a háborús poezisnak. A nagy, az igazi költői feldolgozás azonban arra a korra vár, amely ezután következik, mert ennek a költői és írói már távolabbról látják majd a dolgokat és tisztább szemekkel is. Ezek részére adunk az alábbiakban egy kész regény fejezetet. Változtatás nélkül beilleszthetjük művükbe. A szereplője egy aradi diplomás ur, aki most orosz hadifogoly, és Aradon élő feleségének írt.

Az orosz fogoly-parancsnokság csak levelező lapot enged írni és azon is csak néhány sort. A hadifogoly azonban a nap hosszú 24 óráján át csak haza gondol és annyi mondani való gyülemlik fel benne, hogy ha ezt nem írhatná le, elviselhetetlenné lenne a fogsága. Leírja, átadja az úrnak, a parancsolójának, az meg a cenzornak, aki egyszerűen félre dobja. Nem küldi el a levelet. Nem akar vele beszélni és másrészt az oroszok nem is tudnak magyarul, nem is cenzurálhatnák a szegény magyar fogoly írását, aki tehát néhány soros német levelező lappal kénytelen megelégedni.

Azonban a szükség leleményessé teszi az embert. Az aradi orvos tuljárt az oroszok eszén és a következő regényfejezetet cselekedte meg: Levelező lapot írt haza, amely annak rendje módja szerint megírta az összes hivatalos utakat, köztük a cenzurát is. Senkisémet találhatott rajta kivételtől. Vékony, egytized milliméternyi vastagságú, illetve vékonyságú képeslap érkezett, amelyen feltűnő itthoniak sem találtak volna, ha az első pillanatban fel nem tűnik, hogy aki küldte, azt ők nem ismerik és annak az ismeretlen levelezőlap írónak, noha örvendően figyelme nem érinti, nem érdekli őket. Sajnáltni kezdték a szegény hadifoglyot, aki bizonyára tévedésből küldte nekik a lapot, a mely így célt tévesztett és nem vitt vigasztalást, megayugrást oda, ahova szánva volt.

A levelezőlap külsején ez olvasható:

„Absender: Johann Kovács von Boncsaki. Kriegsgeraneger in Novo-Nikolajevszk. 1915. III./18. Die herzlichen Grusse sendet dir Dein Freund Johann“.

A levelezőlap hátulján olajnyomású tájkép van. Elolvasták számtalanszor és mennél többet olvasták, annál tájélmányosabb volt a család amiatt, hogy attól, akitől szívszorogva várnak hírt, nem érkezett semmi. A tájélmányos család mellett az ismeretlen feladó nevé is izgatta a címzettet és olvasta egyszer, olvasta tízszer, megmutatta az apjának, a családjának minden tagjának.

„Johann Kovács von Boncsaki“.

Fura név, sajtóságos predikatum! Boncsaki! Aha — kiáltott fel az egyik család-

tag: bon-csa-ki. Boncsa-ki! Ki kell bontani, parancsoló módja a kibontani igének. De mit kell kibontani? Csak levelezőlap érkezett és nem csomag sem pedig levél. Tehát csak ezt a vékony levelezőlapot kell az utasítás szerint kibontani. Ilyesméről már hallottak. A foglyok leleménye végtelen és ezt már régi regényírók is megírták. Ki kell tehát bontani a levelezőlapot. A tízedmilliméternyi vastagságú levelezőlapot. A türelmes próbák végre eredménnyel jártak. A levelezőlapot szétbontották és ámulattal látták, hogy annak két része közé három rendes nagyságú cigaretta papiros van elhelyezve. A három kis lap oly apró betűs írással volt behintve, hogy szabad szemmel nem is volt olvasható. Nagyító üveg segítségével azonban pompásan voltak kibetűzhetőek az óriási gonddal, egymás mellé rótt sorok, amely a következő levelet adta a családi vonatkozású részek kihagyása után.

„Miatán innen csak németül írhatók, ezen levelem pedig, amint azt te tudod legjobban, tartalmánál fogva nem tűri azt, hogy annak megírásánál, amikor az irántad való szeretetemet akarom benne esetenlni, mások segítségét igénybe vegyem, a veled való bizalmas érintkezésnek ezt a módját tudtattam ki.“

Kimondhatatlan volna az én örömöm, ha sikerülne ez a tervem és megtalálnád levelező lapon kulcsát. Elképzeld, mennyit törtem rajta a fejemet, hogy sikerüljön megoldást találni arra, hogy azt az itteni cenzura se kifogásolhassa. Ezen betéteket számolni fogom, hogy tudjad, melyek azok a lapok, amelyeket nem kaptál meg. Eddig is majd minden nap írtam, de nem igen bízom hozzá, hogy sokat megkaptál volna belőlük. Az irkuzki gubernátor különben rendeletet is adott ki, hogy levelet ne igen írjunk, mert azok elküldése késedelmet szenvedet, ami magyarul körülbelül annyit jelent, hogy el se küldik.

Sok különös dolgot nem írhatok, helyem sincs rá, de meg nem is volna tanácsos. Majd ha Isten haza segít, beszélgetek szibériai élményeimről. Eddig roppant kellemetlen volt, hogy mindig tovább szállítottak bennünket, de itt már úgy látszik jobb és melegebb helyünk lesz. A község szélén van egy új tűzvédelmi laktanya, mink vagyunk az első lakói. Pénzt nem igen kapunk, de a városból kapunk mindent hitelbe. A mi 11 főből álló családunk el látása tejenként és havonként 45—50 koronába kerül, s nem is eszünk, de valósággal zabálunk. En már hat kilót hiztam. Naponta járunk a minket közvetlenül környező erdőbe sétálni a hadifoglyok utjának nevezett csapáson. Mással a méteres hó miatt nem lehet menni. Az idő kezd gyönyörű lenni. Olvadni még nagyon nem olvad és éjjel még 30 fokos felmutat a hőmérő, de a déli órában köpeny nélkül lehet járkálni, s ma is két órát sétáltam künn köpeny nélkül. Szóval ne sajnálj, mert nagy kényelemben élek, ha nem is érzem magamat jól . . .

Przemyslben rettenetes napokat éltem amiatt, hogy nem tudtam, hogy leveleimet megkapod-e? Víttek ugyan ki a pilóták levelet, de én 15 kilométerre voltam indulási helyüktől és nem tudtam leveleimet hozzájuk juttatni. S barátom mondta ugyan, úgy november végén, hogy találkozott egy pilótával, aki

megígérte, hogy nevémet a Pesti Hirlapban közzé teszi. Nem tudom, megtette-e s ha igen, olvastad-e!? Ismételtelen kérék, légy miattam teljesen nyugodt, mert jól megy dolgom és helyzetemet aránylag jónak mondhatom. Ha írsz, végy egy levelezőlapot, tedd forró vízbe és akkor a lap szépen kettéválk, közte a vékony papír jól elfér, de csak olyan dolgokat írd, amelyek a hadi állapot miatt idegen szemek előtt is tekinthetnek. . .

Elfoglaltuk

a leMBERG—BESSZARÁBIAI vasutat

(A bukovinai sikerek jelentősége. — Csapataink helyzete a Kárpátokban.)

Állóirat tudósítás.

Budapest—Bécs—Bukarest, május 3.

A román kormány lapja, a „Vitorul“ legutóbbi számában a harctéri helyzetről a többek között a következőket írja:

Nyugaton a helyzet általában változatlan. A kárpáti harcok is szünetelnek két nap óta. Przemysl eleste óta eltelt egy hónap, de semmi változást sem idézett elő a kárpáti részeket illetőleg. Bukovinában is úgy állnak a dolgok, mint két hónappal ezelőtt. Megemlítendő, hogy az osztrák-magyarok a Dnyeszterhez közeledve, elfoglalták a Besszarábiából Lembergbe vezető vasúti vonalat s ennek folytán a Lembergben szüklendő élelmi és hadianyagokat csak nagy kerülővel szállíthatják Besszarábiából Galiciába. A gyökeres változás mind a két fronton késik.

Orosz repülőgépek fogságunkban.

Budapest. Homonnától északra egy orosz repülőgépet leszállítottunk. A gépen két tiszt volt. Stanislauból érkező lengyelek beszéltek, hogy az oroszok a környéken vetőmagvakat osztottak ki.

A Hoffmann hadtest sikerei.

Bécs. A sajtóhadiszállásról jelentik: Az oroszok a Kárpátokban nem jutnak lélegzethez. Még legutolsó súlyos vereségeiket sem heverhették ki s máris új csapás érte őket. Kozowától keletre, a Holovczenka-völgy tulsó oldalán elveszítették azt a magaslati állást, amelyet napokon át szívszorosan védtek. A fontos pozíciót a Hoffmann-hadtest sikeres rohama szerezte meg. Ezzel együtt nagy hadizsákmány és sok fogoly jutott a kezükre. A kárpáti front egyéb részein általában csend van. Nyugat-Galiciában és Orosz-Lengyelországban újból heves ágyuharcok indultak meg.

Orosz visszavonulás a Kárpátokban.

Bécs, május 3. Az orosz vezérkar, hogy a kárpáti vereség kudarcait lehetőleg leplelje, azt a magyarázatot adta, hogy az orosz hadvezetőség azért akart a Kárpátokban előnyomulni, hogy balszárnyát a tervezett nyugat felé irányuló előretörésnél biztosítsa. Ez a magyarázat azonban teljesen hamis, amit legjobban bizonyít az, hogy az orosz balszárny most sokkal veszélyeztetettebb helyzetben van, mint volt a kárpáti offenzíva kezdetén. Hasonlóképpen Stanislaunál és a Stryj völgyében támadásra kész csapataink állnak, melyek teljesen megtisztítják a kárpáti hágókat az oroszoktól, akik mindenütt elvesztették dél felé való összeköttetésüket. Bukovinában és Galiciában a forgalom éppen olyan, mint béke idején.

Calais felé igyekeznek a németek.

(Félmillió sereg offenzívája. — A dünkircheneri bombázás.)

Távírat tudósítás.

Berlin—Milano, május 3.

A „Secolo“-nak jelentik Londonból: A hadvezetőség flandriai jelentései megerősítik, hogy a németek Calais felé irányuló új offenzívája komoly jelenség. A németek e célból összpontosított új csapatait félmillió főre becsülik. Ezek a csapatok stratégiai pozíciókat foglaltak el és készen állanak új támadásra a francia és angol vonalak ellen.

London, május 3. A „Times“ észak-franciaországi tudósítója Dünkirchener csütörtöki bombázásáról jelenti, hogy az első gránáttal egyidejűleg, amely fél négy órakor felrobbant, három német aviatikus tűnt fel a város felett, nyilván azért, hogy a tüzelést megfigyelje. A város helyőrsége sehogyan sem tudta a tüzelést viszonzni, mert nem tudta felledezni a német üteges állását. Végül hatalmas tűz tört ki, amely a légi járműveket menekülésre kényszerítette.

Genf, május 3. Millerand hadügyminiszter szombaton hivatalos jelentést adott ki Dünkirchener bombázásáról s hangostatja benne, hogy annak semmitéle katonai, stratégiai értéke nincs, ellenben alkalmas rá, hogy a semleges államokat befolyásolja. A jegyzék megjelenésekor a francia hadvezetőség még abban a véleményben volt, hogy a németek nem fogják Dünkirchent tovább bombázni, de csalódtak, mert sokféle magánjelentés van arról, hogy tegnap is tartott az ágyuzás és a város közepeiben sok nagy ház rombadőlt. A magánjelentések említik, hogy a város közepén és a környékén nagy tűzvészek pusztítottak.

Genf, május 3. A francia sajtó és különösen a párisi lapok hasábos tudósításokat közölnek Dünkirchener bombázásáról. A legkülönbözőbb verziók vannak forgalomban. A Petit Journal tudósítója azt állítja, hogy a német hadjáratuk romlást és pusztulást szenvedtek Dünkirchenerre, de nem a hadihajók fedélzetéről, mert a mesaszahordó ágyukat a németek szárazföldre vitték. Ezek az ágyúk harminc kilométernél is nagyobb távolságra visznek. Ugyanezenek a lapnak táviratozzák, hogy a németek Nieuport felől bombázzák Dünkirchent. Az ágyúk belövését a németek repülőgépekkel irányították és szemtanúk vannak rá, hogy szombaton több német Taube keringett Dünkirchener fölött. Szardán csak néhány kövessé adtak le az ellenséges ágyúk, a rendszeres bombázás csütörtökön déli fél tízenként órákor kezdődött. Eleinte hét percenként dörögtek a német ágyúk, később ötpercenként követték egymást a lövések és délután félkét óráig összesen husz ágyulóvést számláltak meg Dünkirchenerben. Valamennyi gránátlövés volt. A

gránátok 10—15 méter mély üregeket vájtak az utcák kövezetén, hatalmas füstfellegek szállottak fel. Azt hitték Dünkirchenerben, hogy a németek az arzenált akarják rommá lőnni.

H I R E K.

Ujraépítik a leégett aradi gőzmalmot.
— *A sertéshizlalo részvénytársaság közgyűlése.*

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 3.

Az Aradmegyei Takarékpénztár közgyűlési termében vasárnap délelőtt tartotta meg rendes közgyűlését az Első Aradi Sertéshizlalo Részvénytársaság. A közgyűlésen Kintzig János elnök üdvözölte a részvényeseket. A jegyzőkönyv vezetésére felkérte Zubor Imre dr. jogtanácsost, annak hitelesítésére Leopold Zsigmondot és Tenner Lajost. Az elnök bejelentette a közgyűlésnek, hogy a részvénytársaság leégett gőzmalmát az igazgatóság *mielőbb ismét felépítteti és így az ebből származó költségek a részvénytársaságot fogják terhelni.*

Vámos Antal vezérigazgató olvasta fel ezután az igazgatósági jelentést, amely megállapítja, hogy a hízalalai forgalom az előző két év rossz konjunktúrája folytán lényegesen csökkent, mert a hízalálás veszteséggel járt. Az év vége felé a sertéshizlaltban nagyobb élénkség mutatkozott, de a takarmányekkekhez liaztté való feldolgozása folytán a hízalálás igen nagy kockázattal jár és így a legnagyobb óvatossággal kell eljárniuk. Malmunk első fél évben a kereskedelem részére, a háboru kitörése óta pedig a katonaság részére teljes üzemmel dolgozott. Sertéshizlaltgyártó gyárunkat a háboru kitörésekor kénytelenek voltunk üzemen kívül helyezni. Alkalmazottaink legnagyobb része hadbavonult, családtagjairól töltünk telhetőleg gondoskodniuk.

Az elért üzleteredményből értékesítési tartalékalapra 23.739 K 75 fillért fordítottunk, melynek leszámításával 6803 10 K nyereség mutatkozik, ehhez hozzáadva 1906-17 K 1918. évi áthozatot, 8769 27 K áll a tisztelt közgyűlés rendelkezésére. Ennek felosztására névbe a következő indítványt batorkodunk előterjeszteni: 1. Az igazgatóság 1914. évre alapszabályokban megállapított 15 százalékos osztalékáról lemond. 2. 10 százalékos az alapszabályok értelmében tartalékalapra K 68031. 3. 2 százalékos tisztviselők végkielégítése alapja javára fordítandó K 136.— Javasoljuk, hogy a tartalékalap évi javadalmazása 2319 69 koronával 3000 koronára egészítsék ki, s fennmaradó 5633 27 K pedig vitessek át a jövő évi számlára.

A közgyűlés az igazgatóság előterjesztésére Ritter Imrét három évre az igazgatóság tagjává megválasztotta.

A közgyűlésen jelen voltak Kintzig János elnöklésével: Leopold Zsigmond, Váasarhelyi József, Vörös Henrik, Vámos Antal, Güllök Károly, Zubor Imre dr., Fodor Gyula, Robitsék Lajos, Nikolics Géza, Poltz József, Istvánffy Béla, Ring Géza, Tenner Lajos, Mülek Lajos dr., Tenner József, Ritter Imre és Bing Hugó részvényesek.

— **Kinevezések az aradi Máv. üzletvezetőségénél.** Május 1-én az aradi üzletvezetőség területén a következő hivatalnoki kinevezések történtek: A VIII. fizetési oszt. 1. fokozatába: Szabó Árpád dr. hivatalnok fogalmazóvá. A VIII. fiz. oszt. 3. fokozatába: Hegedüs József dr., Kiss Ernő dr. fogalmazó-gyakornok fogalmazóvá; Szilágyi Aladár havidíjas-mérnök

mérnök. A IX. fizetési oszt. 3. fokozatába: Balogh Sándor hivatalnok-gyakornok, Szezekovszky Árpád irodakezelő, Gyürky Gábor forgalmi díjnok, Druhora Kornél forgalmi díjnok, Irányi Jenő, Kiss Sándor, Gondán Imre, Potheó Ferenc, Lukács Gusztáv, Szomják Béla, Baricz Gerő, Baczilla László, Dergán Antal, Polt Viktor, Haág Béla, Halmágyi Dezső, Margyar Sándor, Pilder József, Reichard Gyula, Keller József, Györgyi Karácson forgalmi díjgkok hivatalnokra.

— **Az aradi háziezred orosz foglyai.** Az aradi háziezred a Kárpátoknál duló nehéz küzdelemben méltónak bizonyul régi jó hírnevéhez. Csak a napokban írta meg az Aradi Közlöny, hogy a hadtestparancsnokság legmagasabb elismerését fejezte ki az ezred harcai telt, ma újból a harminchármasok vitézségéről adhatunk hírt. Az ezrednek egyik többszörösen kitüntetett tisztje, aki aradi tartózkodása után, — amellyel menyasszonya családjánál töltött el — csak nemrég tért vissza a frontra, a harctérről ezt írta Aradon lakó menyasszonynak: — egy újabb haditény koszoruzza szárazdom. Ugyanis április 23-ikán a reggeli órákban visszavertünk egy muszka támadást és sok halottot, sebesültön kívül száztizennyolc orosz foglyot ejtettünk. Ezredünk igazán ténnyesen viseli magát. Április 10-ikétől 23-ikáig 1180 orosz foglyot ejtettünk, de meg is van a jóhírnevünk.

— **A gazdatiszt-népfelkelők ügye a honvédelmi miniszter előtt.** A Gyakorlati Gazdatisztek Országos Egyesülete a gyakorlati visgát tett gazdatiszteknek, ezeknek az éltesebb, népfelkelői szolgálatra kötelezetteknek önkéntességi jogosítványa ügyében alaposan megokolt felterjesztést nyújtott be Hazai Samu báró honvédelmi miniszterhez. Ez ügyben a miniszterelnökhöz intézendő emlékirat is készült, amelyet valószínűleg küldötség ad át Tissa István grófnak. A Gyakorlati Gazdatisztek Országos Egyesülete (Budapest, I., Fehérvári-ut 54a sz.) felkéri a hazai lapok szerkesztőseit, amelyek a gazdatiszt-népfelkelők ügyét melegen karolták fel és a kérdéssről lapjukban megemlékeztek, hogy az e tárggyal foglalkozó lapszámokat — az azokban megjelent tudósításnak az országos egyesület díszjegyzőkönyvében eredetiben leendő megőrkítése végett — az adott címre megküldeni sziveskedjenek. A gazdatiszti körökben óriási az érdeklődés a mozgalom iránt, a csatlakozók naponta nagy számban jelentkeznek az érdeklődésben eljáró egyesület igazgatóságánál.

— **Az Aradi Ingatlan Forgalmi és Parcelázó Bank részvénytársaság ma délután Leopold Zsigmond elnöklésével tartotta évi rendes közgyűlését.** Bing Hugó vezérigazgató ismertette a részvényesekkel az igazgatóság jelentését, amely rámutatva a háboru szünte súlyos gazdasági viszonyokra, az elmúlt év nehéz küzdelmeit vázolta és azt fejtegette, hogy a nagyobb ingatlan vásár, föld eladás miért volt kénytelen szünetelni. A jövőt illetőleg a magas gabona és állattarak következtében magasabb földárakat helyez kiállításba a jelentés. A mérleg, valamint a veszteség és nyereség-számla elfogadása után a közgyűlés az igazgatóságnak és a felügyelő-bizottságnak megadta a fölmentvényt. Tenner József részvényes javaslatára igazgatókul Leopold Zsigmondot (elnök), Bing Hugót (vezérigazgató), Deutsch Andort, Frick Józsefet, Montag Manót, Fodor Gyulát, Löbl Gyulát és Ritter Imrét, felügyelőkul Varyassy Lajos dr., Grosszmann Alfréd drt és Holländer Emilt, pótagokul Eliás Izidort és Schreyer Viktort választották meg.

— Egy szabadkai pénztézet fölszámolása. Körülbelül tíz esztendővel ezelőtt alakult meg a Szabadkavidéki Takarékpénztár 200 ezer korona alaptőkével, amelyet rövidesen 400 ezer koronára emelt fel. Később a Szabadkai Kereskedelmi Részvénytársasággal fuzionált. Ezután az alaptőkéjét ismét fölemelte, de most már egy millió koronára és nagyszabású vállalkozásokba fogott. Boszniában nagy befektetéssel birtokot vásárolt, Szabadkán díszes palotát emeltetett, a Dunántul nagy kiterjedésű szőlőbirtokot vett s ezáltal tőkéje legnagyobb részét immobilis módon helyezte el. Az 1911. évben kezdődő krízis az intézetet is kikezdte. Az 1911. év végén az intézet teljesen aktív mérleget adott ki, mely szerint az intézetnek mástól millió korona alaptőkéje, 300 ezer korona tartaléktőkéje és évi 178 ezer korona tiszta nyeresége volt. Az 1912. január havában megtartott közgyűlés ezt a mérleget el is fogadta. Harom hónap múlva az igazgatóság közgyűlést hívott egybe, amelyen azt az előterjesztést tette, hogy az intézetet néhány száz ezer korona veszteség érte s az intézet tartarása érdekében azt javasolta a közgyűlésnek, hogy 500 ezer korona elsőbbségi részvényt bocsasson ki. Ez az akció se segített, mert az 1913. évi április hó 25-én megtartott rendes közgyűlésen az igazgatóság mérlege szerint a mástól millió korona alaptőkéből, mint veszteségi tartalékot 1 millió 496 ezer koronát leírtak, úgy hogy a törzsrészvénytőkéből mindössze négyezer korona maradt meg. Az 1914. évi április közgyűlésen pedig még további veszteségeket mutatott ki az igazgatóság. Ilyen előzmények után jelent meg a napokban a Szabadkavidéki Takarékpénztár közgyűlési megülvója, amely a részvényeseket május 8-ára közgyűlésre hívja össze. A közgyűlés mérleg szerint most már az egész alap-, tartalék- és egyéb tőke teljesen elveszett, sőt az elsőbbségi részvénytőkéből is hiányzik kétszáz ezer korona. A közgyűlés most már valószínűleg a bank felszámolását fogja kimondani.

— Pénzadományok az aradi Vöröskeresztnek. Az aradi Vöröskereszt egytelvez ujjában a következő adományok érkeztek. Barkó Ferencné 20 korona, Keppien Zsigmond 10 korona, Kohanyi Róbert a csonka katonának 10 korona, özv. Wener Kézsoné 10 korona, Tolnay János és Géza 20 korona, özv. Tolnay Jánosné a csonka katonának 20 korona, Benes A. 10 korona, Fútharmoniai egyesület 75 korona, Neuman Daniel báró 20 korona, Schernaga Ernő és neje 5 korona, ezen két utóbbi a harmadik hangversenyre váltott jegy felülfizetéseken, Csóti Maria 10 korona. Az adományokért ez uton mond köszönetet Vasarhelyi Janka elnöknek.

— Egyszer egy hónapban fizetik ki az államsegélyt. A pénzügyminiszter már régebben kiadott rendeletével megengedte, hogy a hadbavonultak hátramaradottjai részére havonta egyszer fizessen ki a városi pénztár. A tanács úgy határozott, hogy már ebben a hónapban május 16-ikától kezdve egy összegben folyósítsa a pénztár a segélyeket. Az érdekelték kötelesek igazolni, hogy a házbérüket kifizették, mert különben lakbérilletményüket visszatartja a város és a házigazdának adja ki.

— A liceum kórház vezetősége halás köszönetet mond mindazoknak kik az ott apolt, katonák, sebesült katonák részére ussonat, bort és elelmzéseket adományozni szivesek voltak. A vezetőség a kórház további szives támogatását kéri. Leopold Zsigmond ur az egész háború tartamára 2 liter tej naponta, Polgári leány iskola 42 kiló tepés. Kovágo Bogdáné, Kauffmann Dóra, Hermann Gyusné, Spitz nőverek, Färber Lajos, gróf Bréus Viktorne, Hübner Samuone, Parecz Beáta, Nemeth Annuska, Vencov Géza, King Géza.

— Aradi rendőr harctéri dicsősége. Reisinger József marosvásárhelyi lapszerkesztő, aki jelenleg a békéscsabai gyalogezredben szolgál és a harctéren tartózkodik, érdekes hírt közöl velünk egy aradi derék rendőr vitézségéről:

— Mindenekelőtt bocsánatot kell kérnem — írja — hogy b. lapját soraimmal ismeretlenül telkeresem, de a történet, melyről megemlékezni kívánok, Arad város közönségét büszkeséggel érdekli. A történet hőse egy aradi rendőr, ki a mozgósítás első napjaitól dicsőséggel küzd a 101. gyalogezredben. Alkammam volt a Kárpátok bércei között személyesen beszélni Szabó Pál aradi rendőrrel, kinek mellén ott ragyog a vitézségét elismerő bronz és ezüst érem s mellette szarényen megfűződik a legmagasabb elismerést bizonyító fehér és piros csikos szallag. Szabó Pál könnyes szemmel beszélt el élményeit, melyeket kilenc hónapon keresztül átélt s nem egyszer élete kockáztatásával mentette meg parancsnokainak életét és bajtársait. Kilenc hónap óta küzd az öreg harcos s küzdelmei alatt részt vett a lambergi, komarnovi, valamint a sambori nagy csatákban s most a legutóbbi husvéti harcokban, melyek a Kárpátokban az oroszok óriási vereségével értek véget, szintén kitűntette magát haláltneművelő bátorságával. Szabó Pált ebből az alkalomból káplárból egyszerre örmesterré léptették elő. Büszkén hozzuk tudomására Arad város közönségének Szabó Pál hősiességét, ki Arad városának a hősök babékoszorujából egy levéllel többet hozott s kérjük a magyarok Istenét, hogy Szabó Pál rendőr ezt a kiérdemelt dicsőséget jól megvédve és dicsőséggel haza hozhassa.

— Nyilatkozatok egy rágalmazási ügyben. Nagy Józsefné szül. Wenczelty Gizella urnót, Nagy József aradi törvényszeki bíró ur nejét és Edit leányát büntetendő cselekmény elkövetésével súlyosan megrágalmaztam. Bevallom, hogy állításaim valótlanok és hogy jobb tudásom ellenére célatossággal következetesen folytattam rágalmazásaimat. Ezért bocsánatot kérek és háttára kötelezve köszönöm, hogy megérdemelt, szigorú büntetésemet nem kivánták és följelentésüket visszavonták. Arad, 1915. május 3. dr. Jaczina Lászlóné.

Nőm előadását valónak véelve, egy levélben magamévá tettem állításait. Mivel meggyőződtem arról, hogy nőm állításai a valóságnak meg nem felelnek, Nagy Józsefné szül. Wenczelty Gizella uranődtől ünnepélyesen bocsánatot kérek. Arad, 1915. május 3. Dr. Jaczina László.

Leányom, dr. Jaczina Lászlóné rágalmazásait meggondolatlanul magamévá tettem és terjesztettem. Meggyőződve állításai valótlanosságáról, Nagy Józsefné szül. Wenczelty Gizella uranődtől ünnepélyesen bocsánatot kérek. Arad, 1915. május hó 3-án. Özv. Megyessy Janóné.

— Adományok a Ferenc-téri tartalékkórháznak. A Ferenc-téri kórház vezetősege ezonon mond háttas köszönetet a következő adományokért: Purgly Jánosné 20 korona, Kintzig Jánosné 20 korona, gróf Breda Viktorne 20 korona, Dezső Katalin 20 korona és tepés, ezenkívül élelmiszerekben adományoztak: Brui Pálné, Kummer Matyasné, Leipniker Maria, Ozodor Otóné, Zeidner Annuska és Piroška, özv. Fúzy Samuone, Hady Antalné, Müller Józsefné, Földenyi Minálné, Banosák Józsefné, Berta Thuzsne, Berta Gizella, Krammerne, Spitz nőverek, Guttmann Samuone, Szenpetery Antalné, Steiner Jakabné.

— Aradmegyei tanító levele a harctérről. Az alábbi poétikus hangú levelezőlapot Drágo Gyula marosborsai állami tanító írja a harctérről egyik növendékének. Meghatóan nyilvánul meg benne a tanító szeretete növendékei iránt, akiknek sorsát szíven viseli még akkor is, amikor önmaga száz halálnak néz szemébe. „Kedves fiam! A hatalmas és szakadatlan ágyudórején megremegnek a büszke Erdőkárpátok, a puska-golyók záporában sír a levegő. A gerincen honvéd áll, kezo a ravaszoo, szemé az oroszoo, félelmet nem ismer, szíve nem remeg — csak a lelke, a lelke az sajog, mert folyton hazagondol. Gondolatban be-betérek hozzátok, megnézik egyenként. Ugy látom, hogy vidámak vagytok, a tanulásban szorgoskodtok, a vizgára készülötek. Dolgozzatok, készüljétek a vizgára édes kis katonáim, nehogy megbukjatok! Ha a jó Isten is úgy akarja, mi is nemsokára levizgázunk itt fönt. A magyar honvéd elbukhat, de meg nem bukhat. Nem, mert töletek és Istentől a szeretet árama erőt közvetít neki, s van-e a világon olyan ellenség, mely ezt az erőt megtörje? — Édes bányáim, mint a farkasorda elé állított pásztortok szeretettel kiáltom néktek a dőrejtől visszhangzó Kárpátok gerincéről: Imádkozzatok, dolgozzatok értünk, hogy eredményesen, dicsőségesen küzdhesünk és munkálkodhassunk éretetek. Csókol, ölel mindnyájatokat Tanító bácsitok.

— Szabad sétálni a vár alléban. Amióta a tavasz beköszöntött, a fák zöld lombdiszbe borultak, a Maros innenső partján sétálók gyakran tekintgetnek át fájo szívvel a tulsó partra, a vár felszigetre, ahol pompázatosan emelik lombkoronás zöld fejüket a vár körüli alléé tái, zöld pászit bársonya vonul végig a körbefutó ut mentén. Milyen szép séták estek ott a susogó lombok alatt ragyogó tavaszi délutánokon még tavaly is! Idén azonban — sóhajtják a buslakodók — nincs séta a vár alléban, tilos terület a vár környéke, katonai őr áll az Erzsébet hid följárójánál... És csakugyan, ebben a hitben elmaradtak a sétálók, kísérletet sem tettek az aradiak ezidén arra, hogy hátha mégis lehetne sétálni a vár fasorában. Pedig a banatos sóhajok nyitott ajtót ostromolnak: amint megbízható helyen informáldtunk: a vár alléban ezidén is nyugodtan sétálhat az aradi közönség. A katonai állomásparancsnok nem tiltotta el az alléé látogatását, a hidon álló őr sem azzal törődik, hogy „civil“ ne tegye a lábát a Maroson túra. Természetes azonban, hogy amikor a katonaság ennyi előzékenységgel nyitja meg a közönségnek továbbra is a fasor útját, akkor a váralléé látogatói respektálják a katonai hatóságok régi és jogos óhaját és ne rongálják, tépdessék a fasor gyönyörű régi fáinak lombját, virágát.

— Az Aradi Polgári Lövészegylet vasárnap délelőtt tartotta rendes évi közgyűlését a város háza emeleti kistermében. A közgyűlésen Múlek Lajos dr. főlövész-mester elnökolt, aki az egyesületi tagokat összehozta szerkentette. A közgyűlést megnyitotta Grumáz László dr. titkar olvasta fel ezután évi jelentését az egyesület elmúlt évi tevékenységéről. Kosztka Emil a pénziári számadásokat olvasta fel. Hecht Arnold dr. leikes szavakban mondott köszönetet az elnökség és titkarnak az elmúlt évben kifejtett odaadó tevékenységükért. A tisztújásnál az eddigi tisztikart újból egyhangulag megválasztották.

— Irudistánsókra szükség lesz! Beiratkozások az Engel-lele keresk. szaktanfolyamban május hóban kezdődő három havi kurzusra f. hó 5-ig, Lazar Vilmos u. 2. Dajtan állasközvetítés, gym. orot; és alapos oktatás kapesített tanerók által.

— Táviratkezesítő az aradi postánál. Azok a nehézségek, amelyek a táviratkezesítés körül megfelelő kezesítők hiánya következtében mutatkoztak, arra indították Burger György aradi postafőnököt, hogy Siket Traján nagyváradi postaigazgató példáját követve női kezesítők alkalmazásával tegyen kísérletet. Az aradi postánál egyelőre négy női táviratkezesítő kezdi meg a szolgálatot.

— Adományok. Bajnok Jusztinián aradi honvédőrnagy, aki a mozgósítás elején, bárha nyolcvan éves elmúlt s önként jelentkezett szolgálatra és azóta Versecen tölti be tisztét, tiz koronát küldött a rokkantak javára és küldeményéhez a következő szép szavakat tűzi:

— Gyakran sir a lelkem, hogy koromnál fogva nem teljesülhetett életem legfőbb ideálja: fegyverrel kezemben győzelemre vezetni hazánk vitéz fiait. Nem tehetek róla, hogy sorsom ezt megtagadta tőlem, s csak annyi a teendőm, hogy enyhítsem — amennyire telik tőlem — azoknak szerencsétlenségét és fájdalmát, kik az imádott hazáért s mindnyájunkért nyomorékká válván, vérükkel áldoztak a hazáért.

Ugyancsak ma Vásárhelyi József gazdaságának alkalmazottai Lőkősházáról a füsttelen nap megváltásául a rokkantak javára 46 korona 44 fillert, Weil Erzsébet Dombegyházáról a csónka katonáknak 4 koronát adományozott.

— Országos iparos kongresszus Aradon. Az aradi ipartestület ezévi rendes közgyűlését május hó 9-én, délután 3 órakor tartja meg a városháza dísztermében. A testület megalakulásának 30 éves fordulójának emlékére a rendes közgyűlés napirendje előtt díszgyűlést tartanak. A díszgyűlés sorrendje: 1. Elnöki megnyitó. 2. Glück Károly, a testület volt elnökének, azon alkalomból, hogy önmegszüntetésének 45. évfordulóját tartja az „Országos Iparügyi Testület” ezévi nagy ezüst díszérmét adományozza. 3. Üdvözlések a város, a kereskedelmi és iparkamara, az ipartestület, a mézszáros és mentes szakosztály részéről. 4. „A világháború és a magyar ipar” szakértekezés, tartja: Gabos Jenő dr. ügyvéd. 5. Elnöki zárószó. A díszgyűlést május hó 9-én feltétlenül megtartják. A rendes évi közgyűlés csak akkor határozatképes, ha azon legalább 300 rendes tag vesz részt. Ha e szükséges taglétszám május 9-én nem lesz együtt, a rendes közgyűlést május 16-án tartják meg tekintet nélkül a megjelent tagok számára. A rendes évi közgyűlésen a szokásos jelentéseken kívül az iparosok számlaköveteléseinek célszerű behajtásáról Dani Pál dr. ügyvéd, az iparosok menházáról Sófai György utkar és az 1916-ik évi országos iparos-kongresszus Aradon az előkészítő bizottság tesz előterjesztést.

— Rázzák a rongyot. (A közönség panasza.) A következő levelet kaptuk:

— Kapcsolatban Hehs Vilmos gyógyszerész urnak cikkével „Védekezés a tavaszi járványok ellen” felemlíttem, hogy Aradon nemcsak az utca porát kénytelen az ember beszívni, hanem kapja azt a magánlakásokból is. Aki a délelőtti órákban a város utcáin kénytelen végighaladni, tapasztalhatja, hogy a portörölőkendőket egyszerűen az utcára rázzák ki. Milyen veszélyt rejthet magában ez a rossz szokás, ezt bővebben fejtegetni talán felesleges. Tapasztaltam akárhányszor is azt, hogy a rendőr nyugodtan sétálhat az út közepén, látja a rongyok lobogtatását, látja a por leszállását, de nem intézkedik, bár tudom, hogy van rendőri intézkedés, mely pénzbírság terhe alatt tiltja a porkendőknak az utcára való kirázását. Szigorúan kellene az illetőket büntetni, kik a rendelet ellen vétnek. Nem ártana, a rendeletet a közönséggel megismertetni. Sok gyermekbetegség terjesztése sok esetben az általam felhozott körülményre vezethető vissza. Szavcsuk József, főreáliskolai tanár.

— Egész könyvtárakat és helyeket vesz méltányos árban Kerpel könyvkereskedése.

— Amor inkognitóban. (Sláger vigjáték az Urániában.) Rendkívül mulatságos és színporkázóan ötletes mozdírábot mutatott be tegnap a színház. Egy uralkodó hercegnek szerelmi kalandját fenn Tirol kies bércei között, telve bájos szerelmi idillekkel látunk a filmen leperegni. Mint hegyi vezető érkezik a herceg a kis faluba, ahol egy előkelő család nyaral. A fiatal baronessnek már van ugyan vőlegénye, de az inkognitó herceg jobban tetszik neki és ebből végtelen mulatságos és ötletes bonyodalmak keletkeznek. Afférféle támad a báróval, a vőlegénnyel és mindenkiel, de híven fogadalmához, inkognitóját nem leplezi le. Csak később jelenik meg udvari fogatán a villa előtt, ahol nagy öröm, de nagy szörnyűködés fogadja, mert tudják, hogy az ilyen szerelmi kalandoknak mi szokott a vége lenni. De a jelen esetben minden kiegyenlítődik. — A sors bolondja Schildkraut film legközelebb az Urániában.

— Tennis verők, tennis labdák, focilabdák, cipők, utazó koszegek, uti készletek, női táskák, kozmetikai és háztartási cikkek, legolcsóbban Hegedüs Gyula cégnél, Arad, Andrássy-tér 15. 191

— Nagy levélpapírvásár Kerpelnél.

— 35 dekás tábori dobozok Kerpelnél.

LEGUJABB.

(Táviroda, cenzurázva.)
Erkezett reggel 3 órakor.

Genf. Párisi lapok közlése szerint Kína a japáni követeléseket udvariasan és határozottan visszautasította.

Kopenhága. Oroszországból a posta két nap óta teljesen kimaradt, orosz kelet-tengeri kikötőkkel vannak zárva a kereskedelmi hajók elől.

Amsterdam. Szombaton két német torpedónaszád a holland partoknál torpedóval elsüllyesztette a Columbia angol cirkálót, amelynek legénységéből hetven ember a tengerbe tuult.

London. Lloyds közlése szerint fukimaru japán gőzös Koreánál elsüllyedt. Az utasok közül harmincan eltűntek. A Stirling nevű angol hajó aknára futott és legénységgel együtt elsüllyedt.

Hága. A Times érdekes katonai megállapításokat közöl az entente harctéri helyzetéről. A szövetségesek — írja — súlyos napokat élnek át. Az oroszok Duklánál és Uzsonánál állanak, de a miénk vannak most itt is ofenzívában. A helyzet Ypernél is kedvezőtlen, a Nyemennél is a németek harcolnak offenzívában és végül Gallipolinál is súlyos a helyzet.

Bukarest. Constanzánál látták ismét elhaladni a Fekete-tengeri orosz flottát, amelynek élén egy új dreadnought jár.

Bécs. Az 1914. október 1-től december 31-ig végrehajtott bemutató szemléknél, melyben 1878-tól 1894-ig terjedő évfolyambeli népfelkelésre kötelezettek soroztattak, a sorozásnál nem mindenütt alkalmaztak egyenlő mértéket az almasság megítélésénél. A hadvezetőség azért ez évfolyambeli új sorozását elrendelte, amennyiben egyes közigazgatási kerületekben az előbbi szemle eredménye ezt szükségessé teszi.

Róma. Ma fel útkor minisztertanács volt. A gyarmatügyi minisztert felhatalmazták, hogy Tripoliszban kihirdesse a hadiállapotot. Sonnino kül-

ügyminiszter a nemzetközi helyzetről tett jelentést, mire a minisztertanács kimondta, hogy szükséges, hogy a kormány tagjai ne hagyják el Rómát.

Berlin. (Hiv.) Május elsején délután német tengeralattjáró a Recruit angol torpedózuzót elsüllyesztette. Ugyanaznap két német előrső hajó és felfegyverzett angol halászhajók összeütköztek. Egy angol halászgőzös elpusztult. Még később angol torpedózuzók beleavatkoztak küzdelembe és a német hajókat elpusztították. A legénység megmenekült. Behncke, a tengerészeti vezérkar főnökének helyettese.

Románia politikája: diplomáciai akció.

(Biznak a pártok a Bratianu kormányban.)

Távirati tudósítás.

Bukarest, május 3.

Azok a nyilatkozatok, amelyeket Arion C., a konzervatívpart egyik legutóbbi ülésén tett, alkalmat adnak a jassy-i hivatalos „Miscarea”-nak, amely egyike Románia legnépszerűbb lapjainak, arra, hogy néhány igen találó megjegyzést tegyen azokra a befolyásokra, amelyek behatása alatt érvényesültek Romániában.

„A rendkívüli idők — írja a „Miscarea” — rendkívüli helyzetet teremtettek a mi belső viszonyainkban is. Az európai konfliktáció kezdetén nem mindenki ismerte fel kötelességét és egyes politikusaink

a nemzeti ideál eszméjét össze-
tévessztették a személyes ideál
eszméjével.

Tanúi voltunk az agitációk és politikai küzdelmek hosszú sorának. Az előharcosok azt hirdették, hogy a nemzeti ügy érvényesülése céljából küzdenek. Egyesek a küzdelem azon módjához sem rösteltek nyulni, hogy megkísértsék a kormányt lármás utcai demonstrációkkal megbuktatni. Ez a helyzet hónapokig tartott. Ezen idő alatt mindenkinek alkalma nyílt, hogy világos határvonalat alkosson magának annak a megítélésére, hogy kik az igazi politikusok és kik a hivatás nélküli kontárok. Ezen határvonal intenziválódása után a nyilvánosság immár tudatára ébredt annak, hogy Románia mai politikája kizárólagosan egy diplomáciai akcióra támaszkodik, amelynek az agitációk és izgatások csak ártalmára vannak.

Egyetlen kötelessége van ma mindenkinek: bizni a nemzet mai vezetőinek akciójában, mert ezek épen olyan jó románok mint azok, akik az utcai politikát csinálják, mert ők épen úgy meg akarják valósítani nemzeti ideáljainkat, mint azok. És végül, mert a kormány egyedül van abban a helyzetben, hogy a diplomáciai kulissza-titkokat ismerje, a nemzetközi helyzetet világosan lássa és országunk problémáit megértse. Mindazon románoknak, akiknek nemzetünk jövője ezekben a válságos pillanatokban a szívükön fekszik, csak egy politikájuk lehet: a feltétlen bizalom a kormány diplomáciai akciójában.

A közvélemény ezt nagyon jól tudja, azok kétségbeesésére, akik a nyilvánosságot a helyes utról le akarják téríteni. Ily értelemben nyilatkozott Arion C. is az említett konzervatív gyűlésen.

Az egykori konzervatív miniszter kijelentette ezen alkalommal, hogy az akcióbalepés időszereőségét csakis a kormány tudja megítélni.

és hogy a külpolitikában csupán a kormány szava lehet a mérvadó, amelynek ebben a pillanatban természetesen hallgatás a kötelessége. Mindazokat, akik ezt a magatartást megértik, Arion megállapításai nem lepik meg; azok a politikusok azonban, akik még agitációra vállalkoznak, szívalják meg Arion kijelentéseit, hogy arra a meggyőződésre jussanak, miszerint a mostani viszonyok között az egyetlen román politika a feltétlen bizalom a kormány akciójában."

SPORT.

Az Aradi Torna Egyesület országos atletikai viadala és footballmérkőzése. Május 9-én, vasárnap délután élvezetes szórakozásban lesz része Arad város sportkedvelő közönségének. Az Aradi Torna Egyesület tagjainak kétharmada az ország határain is tud küzd ellenségeinkkel, de az egyesület még itthon levő tagjai minden tehetségüket össze szedve, fáradságot nem kimélve, azon igyekeznek, hogy Arad város közönségének egy kellemes szórakozást nyújtsanak, ezzel egyben a háborus jótékonykodásnak is szolgálatában állanak, mert az ünnepély jövedelmét az Aradi Vöröskereszt Egyesületnek ajánlották fel. Tekintve, hogy több atletikai számok, majd birkózás és footballmérkőzés lesz, az ünnepélyt a rendezőség kénytelen fél 8 órakor megkezdeni. Az ünnepély az Óvár-téri sporttelepen lesz. Az atletikai viadal fél 8 kezdődik s 4 óráig tart. Az Aradi Toldi Atletikai Klub iskolabirkózása 30 percet vesz igénybe és ezután veszi kezdetét a Temesvári Kinizsi I. és A. T. E. I. football csapatainak barátságos mérkőzése. Az atletikai viadalra jelezték jövetelüket Budapestről: a MAK., MTK., MTE., Egyetértés, SK., BEAK, vidékről: a Kolozsvári EAK., Szabadkai MT., Temesvári AK., Temesvári Kinizsi, Máv. SE. és a rendező ATE. A viadalra belépőjegyek árai a következők lesznek: páholy 5 korona, számozott ülőhely 1 korona, ülőhely 60 fillér. Marosparti oldalon állóhely 40 fillér, diákjegy 20 fillér.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Kedd, 1915. évi május 4-én:

Komlóssy Emma felléptével:

A b ő r e g é r.

Operetta.

Kezdeté este 8 órakor.

Felolós szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.*

Repszeg községben, közvetlenül a vasuti állomás mellett 300 kis hold, kukorica vetésre is alkalmas föld haszonbérbe adandó. Felvilágosítást ad: Dr. Czédy ügyvédi irodája. Arad. 1914.

* Az esem. rovat alatt közzétett nem vállalunk felelősséget.

APOLLO

SZÍNHÁZ.

Május hó 4. és 5-én
kedden és szerdán.

A magyar
film-művészet
eseménye:

BÁNK-BÁN.

Tragédia 5 felvonásban.

Írta: Katona József.

Filmre alkalmazta: Dr.
Janovics Jenő. Rendezte
Kertész Mihály.

Prója-film.

Az előadások pontban 5,
7 és 9 órakor kezdődnek
és nem folytatólagosak.

A 9 órai előadásra szá-
mozott helyek lesznek
kiadva, előre válthatók
a pénztárnál d. e. 11-től
12-ig és délután 4 órakor.

Következő

ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSÓ

100,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Móricz Zsigmond: Mese a zöld fűvön,
Barabás Arthur: Kis mesék a csügedőknek,
Karinthy Frigyes: Beszéljünk másról, Bródy
Sándor: II. Fehérkönyv, Ambrus Zoltán: A
lóparti gyilkosság, Koch: Az anyajegy, Knut:
Linke szerkesztő, Heyking: Csun, Zemplényiné:
A leghatalmasabb érzés, Zbóray: A megváltó sze-
relme, Hevesi: A becsület, Czobel: A két arany
hajszál, Hervien: Az idegen, Garai: Dr. Molitorisz
rögeszméje, Butti: A boldogságért, Sven Hedin:
Egy harcban álló nemzet, Doyle: Veszedelemek,
Karinthy: Két hajó, Lilienron: Háborus novellák,
H.: Vörös könyv, Császár: Az ezredesek, Lux
Terka: Novellák, Nagy Endre: Csataképek, Tá-
bori levelek, Williamson: Az erdőfia, Krudy:
42-es mozsarak, Mann: Halál Velenczében, Lager-
löf Liljencrona otthona, Jókai: Kedves atyafiak,
Ferrals: Igen! Nem, Nagy Endre: A nagy
háboru anekdotáinakese, Bródy: Fehér könyv,
Fáy András: Attila, Grazia Deledda: A repkény.

Ménetben: Vollquartz Ingeborg: Peterszen
und ihre schwesstern, Dahl: Der Zuchtmeister,
Ballestrem: Weisses Tauben, Eden: Graf Alexis
Bodiskov, Glyn: Drei Wochen, Harder: Thö-
nerne Füsse, Rachel: Balderett, Die heilige
Riza, Werder: Im Inselmeer, Aage Madelung Die
Gezeichneten, Zobelitz: Aus tiefen Schacht, Ras-
mussen: Was Frauen wollen, Schubin: Die
Flucht nach Amerika, Hartwig: Haus Biken-
bach, Zobelitz: Der Herr im Hause, Wer-
der: Die Meistergeige, Harder: Erbsünde,
Schumaber: Kaiserin Eugenie: Seeligar: Peter
Voss der Millionendieb, Schifokauer: Die sie-
bente Grosmacht, Gontard: Seelenverkäufer,
Lütsburg: Freda Halgren, Wasner: Der Presse-
ball, Franken: Milhen Malhen und die Glasver-
vande, Dreier: Auf eigener Erde, Bang:
Die Vaterlandlosen.

**Kölcsöndíj: havonként 1 korona
40 fillér vagy kötetenként fi-
zetve 10 fillér.**

Vidéki bérlok is a legfigyelmesebb kiszolgálásban
részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek.

Zenekölcsöntári díj havl 2 korona,
vagy füzetenként 20 fillér.

Legújabbak: Rényi: Tiszavirág (operett)
Nádor Samu: Nótáskönyve I. Sas: Messze föld-
ön idegenben . . . stb., Bodrogi: Ide-oda
dülöngök hajh! . . . Fráter: Nótáskönyve
III., Baláss: Levelet hozott a posta, Kálmán I.:
Zsuzsi kisasszony (operett), Zerkovitz: Ván-
dorfeccskék (operett), G. L. Cobb: Manó!

**Egyes könyvek és egész
könyvtárak vétele; könyv-
tárak kiegészítése és
berendezése**

KERPEL IZSÓ,

könyv-, zenemű- és papír-
kereskedése Aradon.

Carfiol, kelkáposzta,

fejes saláta, paraj, vajretek, articsóka stb. vegyesen 5 kg.-os postacsomagokban bérmentve a legolcsóbb napi ár mellett körülbelül 3—4 kor. Nagyban levélileg. Később cukorborsó, spárga, paradicsom, cseresznye stb. szállít

T. Beilschmidt Gärtnerai

Triest.

1875

Sürgönyeim: Beilschmidt Triest.

A legjobb minőségű bor és csemege faja, dus gyökerzetű

szőlő-oltvány

valamint szőlők pótlásához alkalmas

gyökeres Riparia Portalis

szőlővesző minden mennyiségben kapható 1000

Winkler József

oltványtermelő

Arad, Batthyány-u. 11. sz.

Ertesítés.

A nm. m. k. pénzügyminiszterium 41828—915. szám alatt elrendelte, hogy a hadbaronok katonák családjainak az államszegély havonta egyszer, minden hó 11. felében fizetessék, minél fogva értesítenek az illetők, hogy az államszegély kifizetése május hó 11. napra minden hó 16-tól fog eszközöltetni.

Egyben figyelmeztetnek az érdekeltek, hogy minden egyes fizetés alkalmával igazolni tartoznak, hogy házbérentartásuk nincs, mert ellenkező esetben a lakbérilletményük nem fog kifizettetni.

Arad, 1915. május hó 1.

Kilényi, főszámvevő.

Ablakredők

Valódi amerikai önműködő ablakredőnyök gyári raktára, valamint valódi

lignum sanctum-tekegolyók és bábuk

legjutányosabb árakban kaphatók:

Zimmermann Ignác

norinbergi. diszmu- és játéka-
áru üzletében 1881

Arad, Szabadság-tér 21.

Andrássy-tér 8. számú

hásban egy

üzlethelyiség

— különösen dohányüzemnek alkalmas — azonnalra

kiadó.

Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában József főherceg-ut 22.

Költözők figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 3361

Koch Dániel

Arad Deák Ferenc-utca 42 sz.

Tetvek és férgek

ellen legbiztosabb óv- és irtószer

a „PETRIS“-folyadék

(Anisol compositio.)

Pársszori bekenés által megszabadít — különösen a harcstéren lévő katonákat — a kiütéses tifusz-hordozó tetvektől. Tábori csomagolásban (csak a címet kell reáírni) ára 1 korona 60 fillér.

Gyöngyfehér fogakat

nyertünk a

Doré fogpaszta

használatát. Nem káros! A szájüreget desinficiálja, utóíze igen kellemes. Ana egy porcellán-szalencének 60 fillér.

Lábizzadás, kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik a „PEPPO” folyadék és Peppo” hintőpor segítségével. Szárit! Szagtalanít!

Peppo folyadék ára utastással 1 korona.
Peppo-hintőpor ára utastással 70 fillér.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrássy-tér 22. sz. (Megyeházzal szemben.)

A szépségápolás titka a használandó széptőszerek helyes megválasztása! Ime ez az oka miért oly kedvelt

Rozsnyay Serail arckenőcse Rozsnyay Serail krémje.

Mindkettő kipróbált jó hatású készítmény. 1 tégely kenőcs 1 korona 40 fillér. 1 tégely krém 1 korona.

Szines arceporok!!!

Próbadoboz 50 fillér! Kék, zöld, lila, testszín, sárga, barna Színházi vagy este kávéházi világításnál osodás hatású.

Kapható:

1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-
szertárában Arad, Szabadság-tér.

10748—915.

Hirdetmény.

Közhírré tesszük, hogy Arad sz. kir. város gyámpénztárának 1914. évi szárszámadását 1. év április hó 28-tól számított 15 napra a városháza I. emeleti tanácstermében közszemlére kitéttük és ezen idő alatt azok ellen a község köztelékéhez tartozó bármely polgár felelősséggel, vagy észrevétellel éhhet.

Arad, 1915. április hó 27.

A városi tanács.

Legfinomabb

Petroleum

1. 56 fillér.

1011

Braun N. A.

festékraktárában

Arad, Boros Beni-tér 7.

9728—1915.

Hirdetmény.

Tudomásomra jutott, hogy egyes lisztkereskedők valamint liszt eladással foglalkozó fűszer-vegyeskereskedők és szatócsok a vevőknek finom tisztalított csak ugy adnak el, ha azok egyidejűleg más árucikket pld. riszt, diót stb. vásárolnak, mely utóbbi cikkek kényeszerű vásárlásával az eladók tulajdonképpen a liszt hatóságilag megállapított árát játszzák ki, s a liszt maximális árán felül indokolatlan hasznot szereznek, illetve közvetett úton a hatóságilag megállapított liszt árakat emelik.

Tekintettel arra, hogy ez az eljárás a 8682—1914. 9227—1914. illetve 278—1915. M. E. sz. fenneltekben ütközik, figyelmeztetem a a liszt eladással foglalkozókat, hogy minden fenti vagy hasonló eljárást mint indokolatlan és jogtalan árdrágítást a rendelkezésemre álló legszigorúbb eszközökkel fogok üldözni.

Green
főkapitány.

Költözők figyelmébe!

villany bevezetéseket,
csillár átszereléseket
jutányosan végez 481

Kalmár József

villanyszerelési vállalata
Arad, Salac-utca 2. sz.
242. Telefonszám 242.

Aradi és csanádi egyesült vasutak.**Meghívás****az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak****Részvénytársaság****XXXIV-ik rendes közgyűlésére,**

mely Aradon, a részvénytársaság saját házában lévő igazgatósági helyiségében, 1915. évi június hó 10-én délelőtt 10 órakor fog megtartatni,

NAPIREND:

1. Az igazgatóság jelentése az 1914-ik év üzletéről.
2. A felügyelő-bizottság ide vonatkozó jelentése, ezzel kapcsolatban az 1914-ik évre vonatkozó üzleti zárószámadások és mérleg előterjesztése, a mérleg megállapítása, az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása tárgyában határozathozatal.
3. Határozathozatal a tiszta nyereség felosztása tekintetében.
4. Az alapszabályok értelmében kilépő két igazgatósági tag helyének választás utján való betöltése.
5. A felügyelő-bizottság tiszteletdíjának megállapítása.

Megjegyzés: Minden részvény egy szavazatra jogosít. A részvényes szavazati jogát vagy személyesen, vagy egy másik szavazatképes részvényes, mint meghatalmazottja által gyakorolhatja. Egy részvényes azonban egy ily meghatalmazásnál többet el nem vállalhat. A meghatalmazás alakjára nézve szükséges, hogy a meghatalmazó aláírása vagy hitelesítve legyen, vagy hogy a meghatalmazási okmány két tanu által is aláírva legyen. A részvények le nem járt részvényeikkel együtt 14 nappal a közgyűlés előtt

Aradon: a társaság főpénztáránál és az Arad-csanádi gazdasági takarékpénztárnál,
 Budapesten: a Magyar Agrár- és Járulékbanknál,
 Bécsben: Schoeller et Comp. uraknál,
 Berlinben: a Nationalbank für Deutschland, a Bank für Handel und Industrie és a Berliner Bankinstitut Joseph Goldschmidt et Comp. uraknál,
 m/m Frankfurtban: a Dresdner Bank in Frankfurt a/M-nál leteendők, hol azokról megfelelő elismervények adatnak.

Arad, 1915. április hóban.

Az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak Igazgatósága.

1533

Községeknek, kereskedőknek,

intézeteknek ajánlok étkezési

burgonyát,

legolcsóbban, azonnal szállítva.

Valódi aussigi kékkövet eredeli hordókban.

Csomagoláshoz makulatura papirost.

1539

Roth József, Arad

Eötvös-utca 3.

Sürgönyeim: Roth szállító, Arad.

10186—1915.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. föld-mivelésügyi miniszter 16600—915. sz. a. rendelete alapján utasítjuk a város községét, hogy a gabona és liszt bejelentésre vonatkozó 12700—915. sz. a. rendeletnek 6. pontja úgy értelmezendő, hogy a requiráláskor háztartási szükségletekre jogosan visszatartott gabonából öröklött liszt egész mennyisége visszatartható vagyis visszatartható akkor is, ha az több, mint fejenként és havonként 6 kg. A fejenként és havonként 6 kg. visszatartása nem esik az esetekre, hanem azokra szól, akik nem a requiráláskor visszahagyott gabonából öröklött lisztet, hanem vásárolt lisztet tartanak. Megjegyezzük, hogy ez utóbbi esetben a fejenként és havonként 6 kg.-on felül készlet bejelentése kötelező ugyan, de ez még nem azt jelent, hogy a gazdasági bizottság a felektől a készletet el fogja venni. Legfeljebb arról lehet szó, hogy a lényeges többletek fognak a törvényhatósági szükségletbe beszámítatani. Demég ebben az esetben is a mezőgazdasággal foglalkozóknál, továbbá mindennemű munkásoknál a vásárolt lisztből is annyi hagyaték vissza, mint a mennyi a requiráláskor visszahagyott gabonából készült lisztből azon községben jogosan visszatartható.

A városi tanács.

Garai Károly,

**vas- és rézbutor készítő
ARADON,
Asztalos Sándor-utca 1—5.**

Ajánlok: Vas- és rézbutorokat, sodrony ágybetéteket, sodrony kocsi-üléseket, gyermekágy és gyermek-kocsikat, sós-karnisokat, mosdó-asztalokat felszerelve, összecsukszó ágyakat és madracokat. Szállodai és kávéházi, kórházi és intézetek berendezését. **Elvállalok** minden e szakmába vágó munkát a legutányosabb árak mellett. **Vidéki megrendeléseket pontosan eszközlök.** 801

Az újonnan életbe lépett polgári perrendtartás folytán szükséges

Ügyvédi és bírósági nyomtatványok

kaphatók az Aradi Nyomda Részvénytársaság nyomdájában, József főherceg-ut 22. szám. (Bejárat a Kossuth-szoborral szemben.)

„JESSY“

a legtökéletesebb tisztító-szer. Fehér vászon cipőkhöz kis üveg 70 fillér, nagy üveg 1 korona.

Női és férfi fehér- és szürke tenniscipők óriási választékban.

**Cipő Tőzsde
ARAD.
Apollo mozi mellett.**

**„PENSIO EXQUISITE“
VILLA IRENEA
VOLOSKA—ABBAZIA**

Előkelő ház, a festői északi strandon, közvetlen a tenger partján, csodaszép parkban, 21 elegánsan berendezett szobával, erkélyekkel, saját tengeri fürdővel és kikötővel. Elsőrangú konyha. Gyönyörű fekvésénél fogva üdülést kívánó tisztek részére különösen alkalmas.

ALVÁCZA

**kénes hőgyógyfürdő Arad- és Hunyadmegyek határán
már megnyit.**

A fürdő, mely a múlt szezonzban lett újonnan építve, a modern kor igényeinek teljesen megfelelően, kitűnő eredménnyel gyógyít: csúzt, köszvény, rheumát, csontszut, lobosodást és különböző női bajokat. Természetes kénes hőforrások 24—28 és 38°C hőmérsékletűek. Közvetlen vasúti állomás. Prospektussal készpénzzel szolgál a fürdőtulajdonos. 1458

Jó anyák, gondos szülők

legjobban cselekszenek, ha gyermekeiknek átlátszó, kellemes ízű, mindig friss: **Hajós-féle**

Csukamájolajat

adnak; a hűvösebb idő beálltával ennek használata igen fontos. Egy üveg utasítással ára **2 korona.**

Legjobb fekete v. barna Egy pár perc alatt bármely haját vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni, anélkül, hogy a színt le lehet mosni, **a „Melogen“.** Ara **2 korona.**

Sápkóros leányok, vérszegény asszonyok,
páratlan sikerrel használják a **Ferratol Vastáplikör.** 171

E rendkívül kellemes édes ízű folyadék a legideálisabb erősítő szer; orvosilag ajánlva vérszegénység, sápadtság és általános gyengeség eseteiben. Ara 1/2 literes üvegnek utasítással **3 kor.**

Szörvestő-Depillor. E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalommal szőrejt aró, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással **1 korona.**

A fenti szerek kaphatók a készítőnél **Hajós Arpád** gyógyszer-tárában **ARAD, Andrásy-tér 22. sz.** Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

Aradi és csanádi egyesült vasutak

menetrendje

Érvényes 1915. évi május 1-től.

Aradról Szegedre indul:	
Személyvonat reggel	6.40
Motoros vonat délelőtt	11.05
Személyvonat délután	4.18
Aradról Szegedre érkezik:	
Személyvonat délben	12.00
Motoros vonat délután	3.40
Személyvonat este	9.81
Szegedről Aradra indul:	
Személyvonat éjjel	3.06
Motoros vonat délelőtt	10.35
Személyvonat délután	3.17
Szegedről Aradra érkezik:	
Személyvonat reggel	7.38
Motoros vonat délután	2.43
Személyvonat este	7.51
Aradról Brádra indul:	
Motoros vonat reggel	7.03
Személyvonat délután	12.48
Motoros vonat délután	3.00
Motoros vonat este	7.09
Aradról Brádra érkezik:	
Motoros vonat reggel	6.58
Motoros vonat délelőtt	1.16
Személy vonat este	7.48
Brádról Aradra indul:	
Személyvonat éjjel	8.00
Motoros vonat reggel	7.81
Motoros vonat délután	2.15
Brádról Aradra érkezik:	
Személyvonat délelőtt	10.00
Motoros vonat délután	1.24
Motoros vonat este	8.43
Borosjenőről Csermőre indul:	
Vegyes vonat délelőtt	9.32
Vegyes vonat délután	3.20
Vegyes vonat este	6.32
Csermőről Borosjenőre indul:	
Vegyes vonat reggel	5.27
Vegyes vonat délután	12.46
Vegyes vonat délután	4.86
Mezőhegyesről Kétegyházára indul:	
Motoros vonat reggel	8.37
Motoros vonat délután	1.06
Motoros vonat este	6.20
Kétegyházáról Mezőhegyesre indul:	
Motoros vonat reggel	5.43
Motoros vonat délelőtt	11.50
Motoros vonat délután	3.43
Ujszentannáról Kétegyházára ind.:	
Motoros vonat reggel	6.25
Motoros vonat délután	12.42
Motoros vonat este	8.09
Kétegyházáról Ujszentannára ind.:	
Motoros vonat reggel	5.28
Motoros vonat délelőtt	10.85
Motoros vonat délután	3.01
Borossebesről Menyházára indul:	
Motoros vonat este (július 1-től augusztus 31-ig)	6.35
Vegyesvonat délelőtt	10.25
Menyházáról Borossebesre indul:	
Vegyesvonat délután	2.39
Motorosvonat reggel (július 1-től augusztus 31-ig)	6.12

**Használt
Ólom
megvételre kerestetik**

Apró hirdetések.**ELLÁTÁS.****Isletes**

házi koszt kapható tri családnál, háznál és házon kívül. Ugyanott egy elegánsan butorozott szoba kiadó. József főherceg-ut 1. II. em. 1687

ÜZLETEK.**Egy jömeneteli**

iparvállalat, gépekkel felszerelve, nagy munkakörrel, a befektetett tőkét egy év alatt ki lehet keresni, betegség miatt eladó. Cím a kiadóhivatalban. 1620

Egy fűszerüzlet

ital- és trafik-jogokkal átadó, Bővebbet Éles Árminnál. 1615

VÉTEL ÉS ELADÁS.**Magánórára keresek**

használt jégszekrényt, fürdőkályhát, ajtókat és távcsövet. Cím a kiadóhivatalban. 1659

Keresek megvételre

használt, de jókarban levő kerti székeket, eladok egy kisebb használt jégszekrényt. Thököly Imre-utca 8. 1654

Egy 9 H. P.

4 ülésese autómobil minden elfogadható áron eladó. Cím a kiadóban. 1686

"Eos"

a világ legjobb szintelen cipőtisztító szere lack és színes bőrcipőkhöz. Tisztít és fényesít. Kapható kizárólag a Cipő Törszében, Apollo mozi mellett. 5161

Házbérekönyvek

célszerű beosztással Pichler Sándor papír és írószerek kereskedésében Arad Szabadság-tér 1. Telefon 808. 781

Automobil

hat ülésese 12 lóerős üzemképes 2 hintó és 1 fedeles hajtókocsi előnyös áron eladó Roth Izidornál, Asztalos Sándor-utca butoraktár. 1521

Veszek

uraktól levetett férfiruhát, téli kabátot, városi és utazói bundát a legmagasabb áron. Mindennemű használt butort veszek. Bleier Ignác, Szent-Pál-u. 12. 539

Eladó

2 használt bicikli Sárosl-utca 7. szám alatt. 1618

Favázás

zsindely fedelű, lebontandó épületek olcsón eladók. Bővebbet Cukor Lászlónál Nagyvárad-ut 11. 1602

Háztartási

cikkek és butorok elköltözés miatt jutányosan eladók. Weitzer János-utca 8. II. 1605

Teljesen új

ebédlő- és hálószoba-butor sürgősen eladó, jutányos áron, Kossuth-utca 56. sz., I. em., 1 ajtó. 1548

Burgonya kapható

nagyon szép és kitűnő minőségű Färber Lajos cégnél, Arad. 1449

KÜLÖNFÉLE.**Elvesztett**

a Weitzer János-utczától az Est kiadóhivataláig egy duplafedelű simma aranyóra. Becsületes megtaláló jutalom ellenében juttassa azt Hauser alezredesné, Wesselényi-u. 8. I. em alá. 1688

Költözők figyelmébe.

Butorjavításokat és tisztítást jutányos áron eszközölöm. Világos sima hálószobák és egyéb butorok eladók. Kápolna-u. 8. 1429

Haszonbérbe adó

Özv. Faschó-Moys Sándorné Csermő község határában lévő cirka 1600 kat. hold földbirtoka 1915. november hó 1-től. Értesítést ad Dr. Zubor Imre ügyvédi irodája, Karolina-utca 4. 1658

10188—1915.

Hirdetmény.

A 48078—1915. sz. m. kir. földmívelésügyi rendelet alapján felhívom a gazdaközönséget, hogy f. évi részleges szükségletét hivatalom iparügyi osztályánál f. hó 5-ig be-
zárólag a hivatalos órákban jelentse be. Ezen felhívás csak azokra vonatkozik, akiknek f. évi szükséglete még fedezve nincsen. Arad, 1915. május 2. Green, főkapitány.

PENSIO

elsőrendű ellátás, havi szobák külön bejárattal olcsó áron 1631

Erzsébet királyné-körut 37. szám. 15. ajtó.

Veszek és eladok:

**burgonyát,
babot,
szalonnát,
zsirt,
szappant**

waggontélenként és mmá-zsánként. 1297

Kalmár Endre

Asztalos- és Chorin-u. sarok. Telefon 670.

Aranyat

és

Ezüstöt

legmagasabb áron vesz, vagy becserél; ugyszintén régiségeket vesz és elad 693

Losonczy Lajos

órák és ékszerész üzlete
ARAD, Szabadság-tér.
Telefon 9F4.

„Matteine“

poloska és molyirtó vállalat
Arad, Tabajdi Károly-utca 1. sz.
Telefon 10-45.
(Tulajdonos: Fischer.)

Eivállal teljes bérházak, szállodák, intézetek, nagyobb magánlakások féreg elleni biztosítását csakoly évi bérért. — Poloskák és ezek petéinek végleges kiirtását egy évi jótállás mellett. A tisztítandó szobákból sem a butorzat, sem semmi más nem távolított el s így az irtási munkát a háztartásban semmi kárt, vagy zavart nem okoz! 1281

Manner csokoládé

140-es K 2-70 ab Arad,

bármily mennyiségben szállitok vidékre, vasuton vagy postán utánvét mellett

Gábor Miklós, Arad

Salacz-utca.

Telefon 10-59.

Községeknek, kereskedőknek, intézeteknek ajánlok étkezési

burgonyát,

legolcsóbban, azonnal szállitva.

Rubinstein Mór Arad, Minorita-palota.

Sürgöncim: Rubinstein szállító, Arad.

Vezérszerepet töltenek be
a világhírű

TURUL-CZIPŐK

"TURUL"

CZIPŐGYÁR RÉSZVÉNY-
TÁRSASÁG • TEMESVÁR

A monarchia legna-
gyobb cipőgyára.

130 saját fióktelep.

900.000 pár évi gyártás.
1200 munkás és alkalmazott.

Fiókraktár:

Arad,
Minorita-palota.

Apró hirdetések.

LEVELEZÉS.

"Mimóza"

Levelt kénytelen voltam régi pos-
tára küldetni. Levélben többet.

1634

Remény I.

Tehát mégis motoszkál fejcskédbe
az a bizonyos hitetlenség, pedig
ha tudnád, hogy mily nagyon
nincs igazad. A kedd délelőtti időre
nagyon jól visszatudok emlékezni.
Kérlek ne feledj megkérdezni.
Eddig minden úgy van mind már
ismeretes. Nagyon örülök! Végte-
len szeretettel ölel, csókol a tied.

1617

INGATLAN.

Eladó

Fácán-utca 8. számú sarokház,
minden elfogadható árban és egy
jól berendezett lakatos-műhely,
esetleg a szerszámok külön-külön
is eladatnak. Értekezhetni ugyan-
ott.

1619

Nyári legelő.

Bérbeadó Aradmegyében, vasu-
tállomás közelében, primaminőségű
860 holdas legelő, szarvasmarha,
lovak és juhok részére, 16 korona
számos darabért, beleértve a meg-
őrzést is. Bővebbet Luczai Konstan-
tin, Boncafalva, Aradmegye, u. p.
és vasútállomás Honcztó.

1569

ALKALMAZÁST KERES.

Fiatalkorú férfi főnöki

nagyobb úri házhoz ajánlkozik.
Vidékre is elmegy. Cím a kiadó-
hivatalban.

1645

Kazánkovács,

vizsgálott gépész, cséplést és ja-
vitást keres. Izsák Vilmos, Weitzer
János-utca 8.

1658

Deutsches Fraulein

sucht Stelle zu 1-2 grösseren
Kinder. Adresse in der Adminis-
tration.

1632

Ügyes főnöki

urhánál alkalmazást keres. Pe-
rényi-u. 4.

1635

ALKALMAZÁST NYER.

Fiatalkorú kereskedő segéd

felvétetik Herz Arnold rőtős, férfi
ruházati cikkek és cipőárak ke-
reskedésében, Vulkán.

1648

Szállítási üzletben

megbízható egyén kerestetik. Pol-
lák Arnold szállító Petőfi-u. 1.

1639

Műszerész

és ügynökök felvétetnek a Singer
Co. varrógéptársaságnál, Arad,
József főherceg-ut 9.

1640

Ügyes varróleányok

azonnal felvétetnek. Kardosné,
Batthyány-utca 9.

1657

Sörfőzraktárba

raktáros kerestetik, aki hasonló
minőségben alkalmazva volt, előny-
ben rézszerű. Cím a kiadóhivatal-
ban.

1651

Egy ügyes

fiatal kiszolgáló leány, ki a né-
met, esetleg a román nyelvet be-
széli és a könyvelésben is jártas,
azonnal felvétetik. Cím a kiadó-
hivatalban.

1652

Házmesterpár

kerestetik május 15-re Lovarda-
utca 1., Attila-tér sarok.

1660

Románul beszélő

izr. leány vidéki vegyeskereske-
désbe kerestetik. Cím a kiadóh-
vatalban.

1644

Magyar-német

perfekt levelező, aki a kettős köny-
velést is bírja, délutáni foglal-
kötést nyer. Cím a kiadóhivatal-
ban.

1649

Keressék vidékre

egy fiatal nős ügyes, lehetőleg
gyermektelen, ovadékképes ven-
déglistát elszámolásra. Megkivánta-
tik hogy felesége jól tudjon főzni.
Cím a kiadóhivatalban.

1603

Ügyes

irodista kisasszony, kinek könyve-
lés, német- és magyar levelezés és
gépírásban gyakorlata van felvé-
tetik. Ajánlatot "Törekvő" jellegre
fizetési igénnyel kiadóba kérek.

1604

Szakácsnő

30-40 éves — jó bizonyít-
vánnyal, felvétetik. Cím a kiadó-
hivatalban.

LAKÁST KERESNEK.

Keressék

butorozott szobát konyhaszám-
lattal, pormentes, tiszta helyen a
hegyalján, Ménes-Páloson. Aján-
latot kérek "Tiszta" jelige alatt a
kiadóhivatalba.

KIADÓ LAKÁS.

Női vagy férfi szabóságnak
alkalmas 4 szobás lakás, a város
legforgalmasabb helyén, azonnal
kiadó. Bővebbet Kell és Krausz
cégnél.

1502

4 szobás

modern úri lakás, magányos ház-
ban, kényelmes mellékhelyiségek-
kel, augusztus 1-re kiadó Wesse-
lányi-utca 51. sz. Tudakozódni:
Perényi-utca 8. sz.

1655

Apponyi Albert-ut 8. számú
házban egy II. em. 3 szobás lakás
központi fűtéssel, augusztus hóra
kiadó.

1641

Kiadó lakás.

2 szobás utcai lakás villanyberen-
dezéssel azonnal kiadó, Péter-u.
2/b.

1642

Kiadó!

Egy másod emeleti utcai lakás,
mely áll négy szoba, alkov, fürdő-
szoba és mellékhelyiségekből,
augusztus hó 1-re Szabadság-tér
12. sz.

1638

Egy szoba, konyha

gargon lakásnak is alkalmas, mel-
lékhelyiségekkel, azonnal kiadó.
Lovarda-utca 1., Attila-tér sarok.

1660

Modernül butorozott

kétszobás lakás, balkonnal, gáz-
fürdőszobával, esetleg több sze-
mélynek is kiadó Bohus-palota
(Zrínyi-utca) II. kapu, II. emelet.

1662

2 szép utcai szoba

fürdőszobával és minden hoz-
tartozóval, jutányos árban, azon-
nal kiadó Ovár-utca 5/a.

1647

Erzsébet királyné körút 18 a.

számú ház első emelete, mely mo-
dern ötszobás lakásból áll, azon-
nal vagy 1. évi augusztus hó el-
sejére kiadó.

1646

Kiadó renovált

házban egy utcai, egy udvari szoba,
konyha, és kamarából álló lakás
(kis kertel) nyáron távollétem alatt
bérlő virágos udvarban egyedül
lakik. Ugyanitt elkülönített udvar-
ban szoba konyha kiadó. Szt.
Péter-tér 6 sz.

1580

2 szobás

udvari lakások Andrássy-tér 8.
sz. alatt azonnala kiadók. Bővebb-
bet a házmesternél.

Elköltözés

miatt teljesen modern 3 (parkettás)
szobás lakás, fürdőszoba és min-
den más mellékhelyiségeivel együtt
azonnal kiadó. Közvetítés honorál-
tatik. Cím a kiadóhivatalban, 1599

Andrássy-tér 8. sz.

alatt egy I. emeleti utcai lakás,
mely irodának, vagy üzleti célra
igen alkalmas, azonnala vagy
augusztus 1-re kiadó. Bővebbet
a házmesternél.